

L'EVOLUCIÓ DEL MITE EN L'ART

Xavier Garcia Cucurell

Tutora: Gemma Sanz

Curs 2016-2017

La pintura és poesia muda; la poesia pintura cega

Leonardo Da Vinci

Aquest Treball de Recerca consisteix en una anàlisi transversal de l'evolució de la mitologia en l'art pictòric modern i contemporani. Per dur a terme aquesta evolució he escollit sis mites, i de cadascun d'aquests, he fet una tria d'obres per treballar-ne la seva evolució cronològicament. El treball conté informació sobre els moviments i períodes artístics, els autors i la mitologia treballada al voltant de les obres triades, és a dir, tot gira entorn als mites escollits inicialment. Aquestes informacions precedeixen l'evolució pictòrica de totes les obres escollides i l'anàlisi i comparació final d'una selecció d'aquestes, facilitant-ne la comprensió i la interpretació.

Este Trabajo de Investigación consiste en un análisis transversal de la evolución de la mitología en el arte pictórico moderno y contemporáneo. Para llevar a cabo esta evolución he escogido seis mitos, y de cada uno de estos, he hecho una selección de obras para trabajar su evolución cronológicamente. El trabajo contiene información sobre los movimientos y periodos artísticos, los autores y la mitología trabajada alrededor de las obras escogidas, es decir, todo gira en torno a los mitos elegidos inicialmente. Estas informaciones preceden la evolución pictórica de todas las obras escogidas y el análisis y comparación final de una selección de estas, facilitando su comprensión e interpretación.

This Research Project consists of a transversal analysis of the evolution of mythology in the modern and contemporary pictorial art. To carry this evolution out, six myths have been chosen and in each of these myths, there is a chronological development of some artworks. The project contains information about the artistic periods, the artists and the mythology worked up around the chosen artworks. Everything revolves around the myths chosen initially. This information precedes the pictorial evolution of all the chosen artworks and the final analysis and comparison of a selection of them, facilitating their comprehension and interpretation.

AGRAÏMENTS

Aquest Treball de Recerca ha estat realitzat sota la supervisió de la Gemma Sanz, a qui m'agradaria expressar els meus agraïments per la seva paciència, constància i temps dedicat durant tot el procés. També m'agradaria agrair-li la llibertat que m'ha donat per enfocar el treball de la manera que volia.

Vull donar les gràcies a tots aquells professors que m'han proporcionat la seva ajuda quan l'he demanat. Gràcies pel vostre temps, coneixements i passió per l'activitat docent.

Per últim, m'agradaria agrair a la meva família el seu suport incondicional, en especial a la meva mare, que ha cregut en mi en tot moment acompanyant-me a tots els museus i destinacions planificades, recolzant-me durant els obstacles més grans que han anat apareixent. Gràcies per ser un model a seguir.

ÍNDEX

Introducció.....	7
PART TEÒRICA	9
• PERÍODES I MOVIMENTS	10
Referents històrics	12
Edat Moderna	13
Renaixement	13
Manierisme	17
Classicisme	19
Barroc.....	21
Rococó	24
Edat Contemporània.....	26
Neoclassicisme.....	26
Romanticisme	29
Prerafaelisme.....	31
Avantguardisme.....	33
• AUTORS.....	38
Botticelli.....	40
Boltraffio	41
Ticià.....	42

Spranger.....	43
Caravaggio	44
Rubens	45
Poussin.....	46
Rembrandt.....	47
Giulia Lama	48
Boucher.....	49
Goya.....	50
Jacques-Louis David.....	51
Cézanne	52
Waterhouse	53
Matisse	54
Picasso	55
Dalí.....	56
• MITOLOGIA.....	57
Venus i Mart	59
Venus i Adonis	61
Eco i Narcís.....	63
El Rapte d'Europa	65
La Creació (Saturn devorant als seus fills)	67
Leda i el Cigne.....	70
Personatges	71

PART PRÀCTICA	77
• EVOLUCIÓ DELS MITES I FITXES TÈCNIQUES DE LES OBRES	78
Venus i Mart	80
Venus i Adonis	82
Narcís	84
El Rapte d'Europa	87
Saturn devorant als seus fills	89
Leda i el Cigne	91
• ANÀLISI	93
Venus i Mart	95
Venus i Adonis	97
Narcís	99
El Rapte d'Europa	101
Saturn devorant als seus fills	103
Leda i el Cigne	105
Conclusió.....	107
Bibliografia.....	109
Webgrafia	110

INTRODUCCIÓ

Des del moment en que ens van informar que havíem d'escollir una temàtica per al Treball de Recerca, vaig tenir molt clar que havia d'obrir camí cap a alguna cosa relacionada amb una de les arts que més em fascinen: la pintura. Això, va resultar-me molt fàcil; allò complicat va ser cercar la temàtica i l'enfocament que hauria de donar-li a aquesta matèria tan general. Vaig pensar en treballar la pintura i la guerra, la pintura i la religió... però finalment vaig decantar-me pel sorprenent món de la mitologia grecoromana.

Sempre he sentit afecte i interès per les humanitats, i amb elles, per totes les seves arts i disciplines: la filosofia, la història, l'art, la literatura... de totes elles, l'art pictòric sempre m'ha cridat l'atenció pel seu poder de commoure'ns i transportar-nos a èpoques anteriors, fent evolucionar les idees i els pensaments i mostrant-nos la nostra extensa història des de diversos punts de vista. L'art ens alliçona que la imaginació i la visió humana no tenen límits i ens mostra visualment els sentiments que no es poden expressar amb paraules.

La tesi d'aquest projecte és d'una banda contemplar i fer l'estudi de l'evolució de la mitologia grecolatina en la pintura dels períodes artístics moderns i contemporanis amb alguns dels seus artistes més importants, mitjançant una tria d'obres de diferents estils. Paral·lelament també estarem observant la intervenció i la influència que ha tingut la mitologia antiga en l'art occidental entre el segle XV i XX.

Per completar el treball i aprofitant viatges pendants, duré a terme una creació audiovisual en el que es podrà observar un recorregut per sis museus d'Europa, buscant sis obres seleccionades del projecte que analitzaré en profunditat i explicaré a l'exposició oral.

Els objectius principals que aspiro complir fent el treball són: aprofundir i ampliar els meus coneixements sobre les arts pictòriques amb tot el que comporten (moviments, estils, artistes...), així com endinsar-me en les cultures clàssiques descobrint les histories, els personatges i els significats d'alguns dels mites més cèlebres de la mitologia grecoromana, veient també, la seva influència i evolució en la història de l'art modern i contemporani.

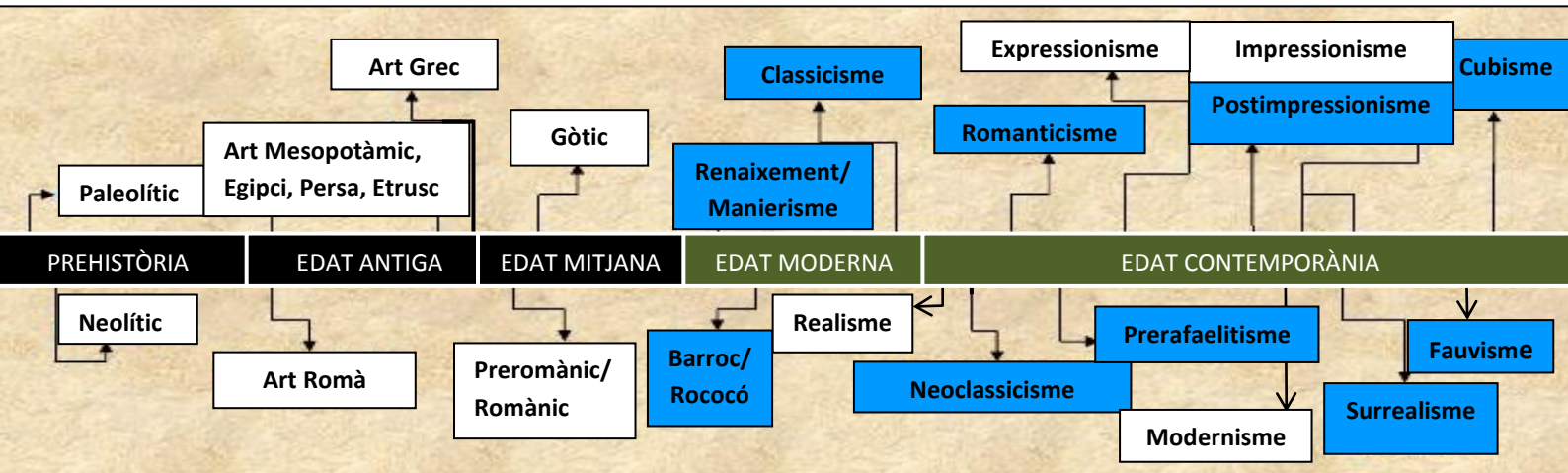
PART TEÒRICA

PERÍODES

I

MOVIMENTS

EIX CRONOLÒGIC DE LA HISTÒRIA DE L'ART

Els períodes i moviments tractats en aquest treball són posteriors a l'Edat Mitjana fins l'actualitat, és a dir, abasten l'Edat Moderna i la Contemporània, marcades de color verd en l'eix cronològic. Dins d'aquestes etapes s'hi troben molts moviments dels quals he emprat els que apareixen marcats de color blau en l'eix.

En aquest apartat del projecte s'hi troben explicats tots els moviments tractats, dividits en el període general i el període centrat en la pintura.

Tot l'apartat va precedir d'una petita introducció de referents històrics que seran de gran ajuda per contextualitzar els moviments.

REFERENTS HISTÒRICS

Els successos simbòlics que se solen donar com a referència per emmarcar l'Edat Moderna són: la Caiguda de Constantinoble i l'esfondrament de l'Imperi Bizantí (1453) que va posar fi a l'Edat Mitjana donant pas a l'Edat Moderna.

Els fets principals que van dur a terme aquest canvi d'èpoques van consistir en: un gran desenvolupament científic, el conflicte religiós, la creació d'estats moderns, els grans descobriments geogràfics, la invenció de la impremta i l'aparició i ascens d'una nova classe social: la burgesia (una classe bastant infravalorada fins llavors, la qual va debilitar al sistema estamental feudal de l'Edat Mitjana).

I finalment, l'inici de la Revolució Francesa (1789) va donar pas a l'Edat Contemporània finalitzant l'Edat Moderna.

Aquest altre canvi d'èpoques es va dur a terme a causa de les revolucions i revoltes de l'època, les quals van marcar un abans i un després, ja que per primer cop, les classes populars es van enfrontar a l'aristocràcia gràcies a les idees il·lustrades i liberals que van donar l'empenta a fer-ho, i van canviar i imposar unes noves bases en el pensament occidental, unes bases que avui en dia encara sostenen la nostra societat.

EDAT MODERNA

RENAIXEMENT

El Renaixement va ser un ampli moviment cultural i artístic que es va iniciar a Itàlia i es va expandir per tota Europa en torn els segles XV i XVI.

Ha estat un moviment cabdal per al desenvolupament de la història ja que va marcar el salt entre l'Edat Mitjana i l'Edat Moderna (l'etapa situada entre l'edat mitjana i la contemporània). Això va comportar una transformació cultural en molts àmbits: arts, ciències, formes de pensament...

***La Gioconda*, Leonardo Da Vinci
(1503-1519)**

Durant el Renaixement van desenvolupar-se dues etapes: El *Quattrocento* (s.XV) en que el gran centre cultural va ser la ciutat de Florència amb les famílies benestants com a mecenes dels artistes (especialment la família Medici), i el *Cinquecento* (s.XVI) en que el focus principal va ser la ciutat de Roma amb els Papes com a mecenes.

Fresc de *La Creació d'Adan*, Miquel Àngel (1511)

El Renaixement es caracteritza pel rebuig dels pensaments, ideals i principis medievals i per l'admiració envers la cultura antiga grecoromana (d'aquí el nom de "renaixement", es volia fer renéixer la cultura clàssica grega i romana).

**Mite grecolatí d'Apol·lo i Dafne,
Antonio del Pollaiuolo (1470-1480)**

Els temes més freqüents en el Renaixement són els profans grecolatins i, en definitiva, la mitologia.

Es va abandonar la visió teocèntrica medieval i es va presentar a l'ésser humà com el centre de l'univers i de reflexió filosòfica i artística. Es va emprar la raó com a font de coneixement i es va començar a cercar la veritat a través de la reflexió personal.

Va sorgir l'Humanisme, un corrent de pensament que es basava en una visió antropocèntrica i vitalista abandonant el pessimisme moralista medieval, una reflexió sobre tots els aspectes científics i culturals de la humanitat, una promoció de llengües populars, i, sobretot, una passió filològica en que els grans coneixedors de les llengües clàssiques consideraven que el seu estudi era essencial per poder conèixer directament les fonts literàries i filosòfiques grecolatines.

L'Humanisme va caracteritzar la cultura i l'art renaixentista i va marcar un abans i un després en el pensament i la manera de fer de l'home a partir de l'Edat Moderna fins l'actualitat.

**L'Humanisme reflectit en el fresc de L'Escola
d'Athenes, Rafael Sanzio (1510-1511)**

LA PINTURA EN EL RENAIXEMENT

La pintura en el renaixement va experimentar un extraordinari impuls i una mutació constant.

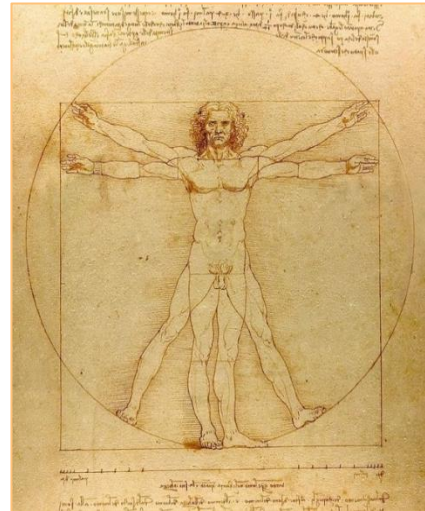
Per primera vegada des de l'antiguitat, l'home va aparèixer amb proporcions, equilibri de planta i altura. Amb tot això, en l'art, l'home es va començar a representar d'una manera tridimensional.

Van començar a desenvolupar-se en la pintura les expressions, els moviments... es va manifestar un estil nou, més viu, i en definitiva, més humà.

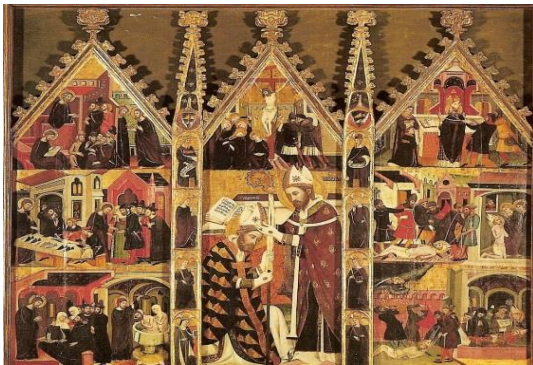
Es va contemplar per primer cop l'horitzó afí amb la

biologia humana amb una harmoniosa bellesa i una calma en la naturalesa, una naturalesa idealitzada.

La pintura del renaixement està ben diferenciada de la pintura anterior (la pintura gòtica): va desaparèixer el retaule i es va donar pas a un art en el que cada obra representava un món, el qual reflectia sovint tòpics literaris clàssics (Carpe Diem, Locus Amoenus, per exemple).

Representació de les proporcions humanes amb *L'Home de Vitruvi*, Leonardo da Vinci (1487)

Retaule Gòtic Medieval

Obra renaixentista: *La Primavera*, Botticelli (1481-1482)

Sense deixar de tenir una presència constant, al tema religiós se'l va tractar com a tema profà.

El paisatge i la bellesa nua idealitzada, el volum de les formes i les dimensions, són els elements imprescindibles de la pintura renaixentista.

La pintura renaixentista va donar un tomb en la pintura anterior ja que per primer cop, les obres ja no eren planes, sinó que tenien un fons. Això va ocórrer gràcies a la nova concepció que va adoptar el món, la terra va deixar de ser plana i les coses van començar a tenir unes dimensions.

El Renaixement i la seva pintura van marcar la pauta per l'art dels segles posteriors. A partir d'aquest moviment, l'art va anar evolucionant segle rere segle fins als nostres dies.

MANIERISME

El Manierisme va ser un període i un estil artístic que va tenir lloc al Baix Renaixement, entre el Renaixement i el Barroc, a finals del segle XVI (l'anomenat *Cinquecento*). Roma va ser indiscutiblement el centre on es va cultivar aquest moviment.

Va sorgir a causa de revoltes polítiques, socials i religioses de l'època. El Manierisme es va allunyar de l'harmonia i la calma de l'Alt Renaixement rebutjant les normes i la llibertat en la composició, els colors i les formes.

El mètode manierista està immers en el marc de l'estil del Renaixement. El terme Manierisme, que surt de la paraula *maniera*, la qual significa “manera”, està sempre unit a una explicació d'un període problemàtic i de gran complexitat en la història de l'art, amb unes característiques pròpies.

Una característica principal és que la varietat i diversitat van prendre rellevància imitant a grans artistes renaixentistes com Miquel Àngel, Rafael... (els artistes van aportar la seva creativitat; a la seva “maniera”).

La recerca i experimentació de noves idees i solucions a partir de l'art renaixentista és el que va donar peu a la nova era manierista.

La temàtica freqüent que es va representar durant el Manierisme va ser la religió. Tot i això, la mitologia hi va seguir present.

Les Quatre Estacions, Giuseppe Arcimboldo (1573)

LA PINTURA EN EL MANIERISME

La pintura durant el moviment manierista va patir molts canvis respecte la pintura renaixentista.

El manierisme pictòric portava en ell una llibertat creadora per innovar i trobar algun enquadrament insòlit, allunyant els colors de la realitat, reptant les proporcions i la perspectiva.

En primer lloc, una tensió aclaparant es va presentar en aquest art envers l'amplitud, l'harmonia i l'equilibri anteriors.

Les postures dels personatges van aparèixer forçades i exagerades i l'espai va començar a representar-se d'una manera irreal i molt diferent al clàssic espai equilibrat i idealitzat; la natura va abandonar la coherència en la seva representació pictòrica.

**Distorsió humana amb
l'*Autoretrat en un Mirall
Convex*, Parmigianino
(1524)**

La religió va adoptar una percepció poc habitual, els retrats i la mitologia van apropiat expressions inesperades, nous simbolismes sinistres, violents i inclús distorsionats.

Va haver-hi un ús arbitrari del color, és a dir, els colors vius van adoptar un ús freqüent i imprescindible en l'art manierista.

Llums contrastades, irracionals i teatrals van ser utilitzades per fer composicions dramàtiques i complexes. Aquestes composicions van adoptar una asimetria i irregularitat envers l'estil net, idealitzat i harmoniós del Renaixement.

***La Verge del Coll Llarg*,
Parmigianino (1540)**

CLASSICISME

El Classicisme va consistir en un moviment cultural i artístic emmarcat entre el Barroc i el Romanticisme, inspirat en l'estètica de l'Antiguitat clàssica. Es va desenvolupar simultàniament en diferents estils i moviments de l'Edat Moderna.

El Classicisme va recolzar-se sobre les bases del Renaixement (el primer Classicisme). És difícil concretar els classicismes durant la història de l'art ja que normalment sorgien en abundància en un curt espai de temps.

Les Muses Clío, Euterpe, i Talía, Le Sueur (1640-1645)

Va aparèixer junt amb el Manierisme. Va consistir en una alternativa al Barroc i el Rococó tot i que finalment va ser renovat també a través del Neoclassicisme i el Romanticisme convertint-se en la tendència dominant de les arts occidentals durant bona part d'aquests períodes.

Pel que fa a la pintura, el classicisme es va particularitzar per tenir unes característiques fidels fos on fos que el moviment ressorgís.

El dibuix va predominar per sobre del color i l'espai es va caracteritzar per tenir uns plans clars i successius sense ser bruscos com al Barroc, hi va haver un respecte total per les formes.

Les actituds no van ser exagerades ni violentes, sinó que van ser relaxades i idealitzades, amb una harmonia dins d'un mateix punt tancat, amb les figures col·locades al centre de la composició.

Els temes principals van ser els mitològics, clàssics i històrics. En definitiva, van tornar els ideals grecoromans.

Hipomenes i Atalanta, Guido Reni (1619)

BARROC

El Barroc va consistir en un moviment artístic i cultural de l'Edat Moderna situat cronològicament entre el Manierisme i el Rococó, que va ocórrer a Europa durant el segle XVII i principis del XVIII.

La crisi, els conflictes bèl·lics i la presència constant de la mort van marcar un segle agitat i intens a Europa, donant pas al Barroc.

El pessimisme, el desengany i la frustració de la mentalitat barroca es van manifestar en l'obsessió per la brevetat de la vida i el pas del temps.

El Barroc es va caracteritzar principalment per distanciar, disfressar o amagar la realitat (percebuda com a desagradable) exagerant-la, enfardegant-la i decorant-la. Es buscava l'originalitat, la complicació i la dificultat.

Aquest moviment va reflectir un estat d'ànim de crispació, por i desconfiança envers tot. La contradicció i el desequilibri mostra aquest estat d'ànim. Amb la presència constant de la mort, però, es va pretendre gaudir del moment.

La bellesa va deixar de ser idealitzada i infinita (com al Renaixement) per començar a ser efímera. Per recordar aquesta efímera bellesa, els barrocs van descriure i representar la lletjor i la mort constantment.

Les Menines, Velázquez (1656)

**Detall de la lletjor barroca
a *Les Menines***

LA PINTURA EN EL BARROCO

La pintura barroca va destacar pels seus efectes lluminosos: les ombres, les pintures plenes de llum i finalment les obres on ressaltava el famós clar-obscur.

Un altre aspecte a destacar del barroc pictòric consisteix en el dinamisme dels personatges, se'ls va donar una expressió de moviment on es captaven instants dramàtics (alegria, eufòria, tristesa...)

La simetria i idealització classicista va anar desapareixent en favor als personatges pintats amb una major expressivitat i amb una acumulació de motius ornamentals.

**Dinamisme i expressió amb
Les Tres Gràcies, Rubens (1630-1635)**

En la pintura barroca van abundar realismes i naturalismes que a vegades inclús arribaven a una lletjor i un tenebrisme, fets molt típics en el barroc pictòric.

Amb el poder del color i la llum, la tercera dimensió, el volum i la profunditat van ressaltar.

**Exemple del clar-obscur amb *El Sopar d'Emaús*,
Caravaggio (1601)**

El domini de la tècnica (que aconsegueix representar la realitat fidelment), feia que en ocasions, s'intentés enganyar a l'espectador per mitjà d'elements pictòrics, utilitzant estucs i daurats.

Un fet destacable del barroc pictòric és que la nova tècnica protagonista de l'època va ser l'oli sobre tela tot i que el desenvolupament de la pintura decorativa al fresc va seguir present amb una gran importància.

Els temes més representats van ser els religiosos, les escenes mitològiques, moments de la vida quotidiana... També es van desenvolupar nous gèneres com els paisatges, els bodegons, els retrats i els quadres costumistes.

ROCOCÓ

El Rococó va ser un període i moviment artístic originat a França, específicament a París al segle XVIII, el qual va ser fruit de l'evolució i exageració de l'estil Barroc.

La paraula Rococó neix de les paraules franceses: *rocaille* i *coquille* que signifiquen rocalla i petxina. En l'ornamentació d'aquesta època van abundar aquests elements.

Aquest moviment va néixer a causa de crítiques que opinaven que l'art estava sent molt superficial i degeneratiu. L'ornamentació asimètrica, irregular i lliure, va prendre importància.

Per distingir el Rococó del Barroc, hem de destacar que el Rococó estava al servei de la burgesia i l'aristocràcia, al contrari del Barroc que estava al servei i a favor del poder absolutista.

Era un art aristocràtic que cercava les formes suaus i reflectir el que és agradable, refinat, exòtic i sensual. Els artistes oferien als seus mecenes mons idealitzats.

Al Rococó, l'artista va poder realitzar les seves obres amb més llibertat i el mercat d'art es va expandir. Va ser un estil al servei del luxe, la festa i la comoditat, per això, la majoria d'obres són de la vida quotidiana.

Saló aristocràtic d'estil Rococó

A part de figures religioses i mitològiques, l'art Rococó va reproduir els sentiments i preocupacions que hi havia en la vida aristocràtica. Va ser un art bàsicament mundà, íntim i delicat.

LA PINTURA EN EL ROCOCÓ

En el Rococó pictòric, els artistes van reflectir escenes aristocràtiques i cortesanes. Tot i així, també moments quotidians i inclús escenes exòtiques i orientals. Els pintors d'aquest moviment, es van allunyar dels temes religiosos.

La producció artística va consistir en l'intimista i despreocupat estil de vida de les elits europees del segle XVIII i en la seva concepció del món.

El pintor va abandonar les grans

composicions i va optar per un petit format. Es van intentar realitzar obres on destaqués la bellesa de les composicions destinades a les sales de l'aristocràcia.

En el Rococó es pot apreciar una elegància i opulència, colors vius, suaus i clars contraris a la obscuritat i el pessimisme que es respirava al Barroc.

La delicadesa, la sensualitat, la gràcia, les línies corbes i l'asimetria van jugar un paper fonamental en la composició de les obres pictòriques d'estil Rococó.

Els temes principals del Rococó pictòric van ser: la feminitat de la dona, l'amor terrenal i les escenes de festa i reunions de les classes benestants de la societat d'aquell moment. Hi va haver una gran recerca del plaer en la pintura Rococó.

**Gran exemple del Rococó pictòric:
*El Gronxador, Fragonard (1767)***

EDAT CONTEMPORÀNIA

NEOCLASSICISME

El Neoclassicisme va consistir en un moviment artístic del segle XVIII situat entre el Rococó i el Romanticisme, conegut com el “Segle de les Llums” ja que van tenir lloc els principis intel·lectuals de la Il·lustració.

Aquesta anomenada “Il·lustració” va consistir en un moviment intel·lectual europeu que defensava una nova forma de pensament que sostenia que la raó humana podia combatre la ignorància i la tirania per construir un món millor.

Aquest corrent va impulsar, canviar i modernitzar la societat ignorant de l'època cap a una de lliberal.

Aquest canvi va comportar molts conflictes i revoltes, com per exemple la Revolució Francesa que va consistir en l'oposició de les classes mitjanes i populars a un sistema sociopolític dominat per l'aristocràcia i la reialesa. Aquest fet va marcar un abans i un després: el final de l'Edat Moderna i l'inici de l'Edat Contemporània.

Aquestes noves formes de pensament i maneres de fer, van influir totalment en l'art de l'època.

El Neoclassicisme va ser una reacció a l'exageració i desmesura del període Barroc i Rococó. Es buscava un mateix estil; lliure d'enfarfegaments, i un didacticisme, és a dir, tot tipus d'art havia de tenir una finalitat moralitzadora o pedagògica, i normalment, es transmetien valors heroics i patriòtics.

LA PINTURA EN EL NEOCLASSICISME

El Neoclassicisme va ser considerat com la plasmació estètica de les idees del corrent filosòfic de la Il·lustració.

En el Neoclassicisme pictòric es van representar els fets principals de les revolucions de l'època i els mites romans, els quals van ser identificats amb els valors de les revoltes. En definitiva, va destacar la pintura de tema històric.

Es va prescindir de tots els detalls per destacar la importància del tema, d'allò que realment era fonamental.

Una de les principals característiques de la pintura neoclàssica consisteix en la claredat estructural, la llum freda, el predomini del dibuix sobre el color i l'austeritat formal de les seves obres, que com al Renaixement, s'inspiren en la cultura de l'antiguitat grecolatina.

**Pintura de tema històric amb *La Coronació de Napoleó*,
Jacques-Louis David (1807)**

En moltes obres d'estil neoclàssic es van plantejar espais precisos, clars, ordenats i equilibrats en que els personatges se situen en un primer pla, és a dir, es va utilitzar la perspectiva lineal com en els relleus clàssics.

La pintura neoclàssica estava destinada a regenerar la societat mostrant les virtuts ciutadanes que s'interpretaven a través de temes extrets del món clàssic.

**Mostra dels valors i les virtuts (a través del món clàssic)
amb *El Jurament dels Horacis*, Jacques-Louis David
(1784)**

Les obres d'aquesta època reuneixen uns requisits bàsics com ara la versemblança el didactisme i la unitat d'estil, és a dir, sense barreges de gèneres, sent rigorosos en les formes.

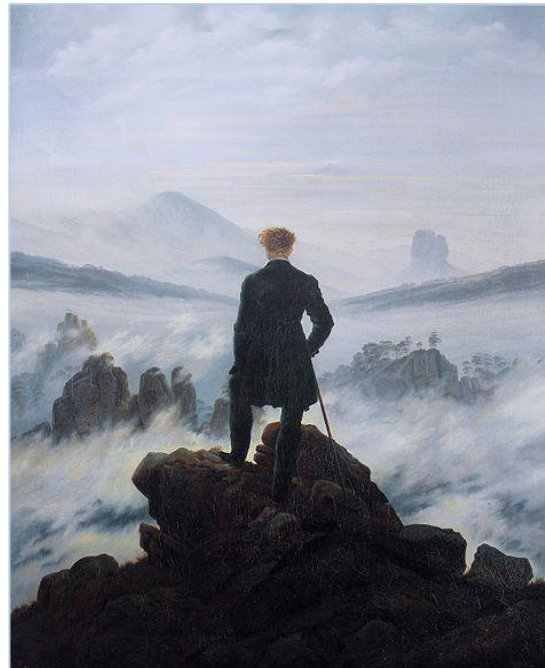
***Les Sabines*, Jacques-Louis David (1799)**

ROMANTICISME

El Romanticisme va ser un moviment cultural i artístic que es va desenvolupar a Europa durant la primera meitat del segle XIX.

Va consistir en un moviment en que es van defensar i prioritzar els sentiments que brollaven de la insatisfacció davant el món i la vida, rebutjant el racionalisme de la Il·lustració durant el Neoclassicisme.

Les emocions, la fantasia i el misteri van caracteritzar la personalitat del

Mirada cap allò desconegut: *Caminant sobre un Mar de Núvols*, Friedrich (1818)

Romanticisme. Els desenganys van fer avorrir als romàntics el món que els envoltava, engendrant així el desig d'evadir-se a èpoques remotes com l'Edat Mitjana, llocs exòtics i desconeguts com l'Orient, per exemple.

La concepció romàntica de la realitat va resultar conflictiva, dinàmica i evolutiva. La intenció creativa i el motor creador van desenvolupar-se mitjançant les emocions, la intuïció i els sentiments (en gran part melancòlics).

Un dels plantejaments originals del Romanticisme és el contrast entre la valoració individual de la figura de l'artista i la tendència al col·lectivisme entre creadors.

Es va promoure la llibertat (la qual va fer néixer als primers nacionalismes) i l'individualisme dels artistes en el pla estètic, però també la comunió d'aquests en torn a la seva concepció de l'art per compensar la seva sensació de soledat. L'amor i l'amistat van donar sentit a la vida dels artistes romàntics.

LA PINTURA EN EL ROMANTICISME

La pintura romàntica es va contraposar totalment a la pintura neoclàssica imperant.

Es van deixar de pintar temes racionals, belleses ideals, virtuts... i es van començar a pintar passions, temes irracionals, imaginaris i desordenats. La pintura es va produir amb una llibertat expressiva i una recerca de la originalitat.

Va tenir lloc l'exaltació pel color, i la pinzellada va ser lliure, viva i plena d'expressivitat, rendint culte a l'Edat Mitjana i a les mitologies de l'Europa del Nord.

Va desaparèixer la línia enfront al color, recuperant-ne la seva potència i alliberant-se les formes i els límits excessivament definits.

La llum va ser considerada un factor imprescindible; es van cuidar molt les seves gradacions donant un caràcter efectista, teatral i dinàmic a les obres d'art.

Els temes principals que es van representar en el Romanticisme pictòric van consistir en la naturalesa (amiga i confident de l'artista, transmissora del seu estat d'ànim) i els paisatges, normalment nocturns, paisatges de runes, la caiguda de la tarda, el clar de la lluna...

**Revolucions polítiques reflectides en
La Llibertat Guiant al Poble, Delacroix (1830)**

Altres temes van ser les revolucions polítiques, els desastres, els retrats, allò exòtic i fantàstic, i en general, escenes on l'artista es pogués evadir o refugiar del món que l'envoltava.

PRERAFaelITISME

El Prerafaelisme va consistir en un moviment pictòric fundat al 1848 per una associació de pintors i crítics anglesos. Aquesta “Germanor Prerafaelita” va durar poc, però la seva influència va marcar molt la pintura anglesa fins al segle XX.

El Prerafaelisme se sol vincular al Realisme que s’estava desenvolupant paral·lelament a França.

Els Prerafaelites van rebutjar l’estil d’art predominant a l’Anglaterra del segle XIX: el Manierisme. Consideraven a aquest estil aproximat al de Rafael i Miquel Àngel; elegant però mancat de sinceritat.

També pensaven que aquest estil (sobretot el de Rafael) havia tingut una influència corruptiva sobre

Persèfone, Rossetti (1874)

l’ensenyament acadèmic de l’art. Per aquesta raó van anomenar-se “Prerafaelites”, ja que buscaven un retorn al detallisme minuciós i lluminós, amb els colors intensos dels primitius flamencs i italians anteriors a Rafael.

Estaven en contra de la producció industrial en les arts decoratives i van propugnar un retorn a un estil més medieval.

El seu objectiu es va basar en expressar idees autèntiques i sinceres, estudiar amb atenció la naturalesa per aprendre a expressar aquests coneixements, seleccionar en l’art d’èpoques passades allò seriós i sincer, i descartant allò convencional i autocomplaent.

LA PINTURA EN EL PRERAFaelITISME

El Preraphaelisme pictòric es va caracteritzar principalment per l'ús exhaustiu del detallisme, la lluminositat i els colors vius empleats en les obres representades.

La pintura d'aquest moviment es va inspirar en l'art donat amb anterioritat a Rafael, en el Renaixement pur del *Quattrocento*. El simbolisme i el misteri van ser uns factors de gran importància per l'art preraphaelita.

En aquest estil d'art, els preraphaelites van representar temes llegendaris i històrics de l'Edat Mitjana (per ells aquesta època significava una integritat espiritual i creativa que s'havia perdut en les èpoques posteriors) i de l'Antiguitat de Grècia i Roma.

La naturalesa va cobrar gran importància a l'època a causa de l'expansió de la ciència i la història natural (una altra raó per la qual va aparèixer com un altre personatge en el llenç preraphaelita).

Els preraphaelites van crear obres que només podien existir en la imaginació, apartant-se així del naturalisme i el realisme.

**Detallisme i naturalesa en *La Dama de Shalott*,
Watherhouse (1888)**

AVANTGUARDISME

L'Avantguardisme va ser la tendència de les primeres dècades del segle XX de renovar radicalment l'art anterior, obrint nous camins i introduint elements originals i innovadors envers les formes convencionals i tradicionals del moment.

Durant aquella època va tenir lloc un inconformisme social constant que va portar a les figures principals del moment (avantguardistes) a innovar i revolucionar l'art fent recerca de noves formes expressives, enfrontant-se a l'art de tradició cultural burgesa de principis del segle XX, en especial contra el Realisme.

Per dur a terme aquest objectiu es van incorporar noves tècniques expressives (freqüentment per la via de l'excentricitat i la provocació), una pretensió d'originalitat i un ús de les idees freudianes.

En la pintura es rebutjava l'art figuratiu a favor de l'art abstracte, suprimint la personificació. Es volia expressar una agressivitat, una audàcia i una llibertat en les formes utilitzant colors estridents. Van sorgir dissenys geomètrics i visions simultànies de diverses perspectives d'un objecte.

Aquest període va representar una empena dels límits del que s'acceptava com a norma, sobretot en l'àmbit cultural i artístic.

Durant l'Avantguardisme van tenir lloc diverses tendències o moviments artístics com per exemple: el Modernisme, el Futurisme, el Fauvisme, el Cubisme, l'Impressionisme, el Surrealisme... entre d'altres. Tots ells es van seguir uns als altres en intervals de pocs anys, tenint així una escassa durada.

POSTIMPRESSIONISME

El Postimpressionisme va consistir, com el seu nom indica, en l'estil pictòric de principis de segle XX posterior a l'Impressionisme.

Aquest terme engloba diferents estils personals plantejats com una extensió de l'Impressionisme i a la vegada com un rebuig a les imitacions d'aquest.

Venècia, Claude Monet (1908)

Els artistes van derivar cap a una pintura més personal, recuperant la importància del dibuix i preocupant-se per captar no només la llum sinó també l'expressivitat.

Com en l'Impressionisme, els postimpressionistes van seguir utilitzant colors vius, pinzellades distingibles i van seguir representant temes realistes. Tot i això, es van distingir per intentar aportar més emoció i expressió en la seva pintura.

Hi va haver un interès per la construcció de la forma, el dibuix i l'expressivitat dels objectes i figures humanes. La forma d'utilitzar els colors va consistir en contrastar-los en pinzellades per definir els plans i les formes. Aquests, solien ser molt purs per donar un efecte de càrrega emotiva.

Els postimpressionistes van decantar-se per pintar força escenes exòtiques creant composicions simplifiades, buscant l'harmonia amb les masses cromàtiques.

Els exponents postimpressionistes van reaccionar contra el desig de reflectir fidelment el món i van presentar una visió més subjectiva d'aquest.

CUBISME

El Cubisme va ser un moviment d'Avantguarda que va tenir un moment molt intens a principis del segle XX, abans de la Gran Guerra.

El Cubisme va ser una tendència essencial en les avantguardes. Va significar la ruptura definitiva amb la pintura tradicional. El Cubisme es va preocupar més d'arribar a un nou llenguatge pictòric que no pas a un valor estètic.

Aquest període va abandonar la il·lusió òptica de la representació de la tercera dimensió mitjançant una perspectiva lineal i aèria.

Va ser un art innovador que buscava transformar la perspectiva convencional de les formes. Durant el Cubisme, aquestes formes van ser representades d'una manera fragmentada com un trencaclosques amb les peces descol·locades descomponent imatges en formes geomètriques a partir d'una reelaboració mental de la realitat. Els objectes es van fragmentar i els colors i la profunditat van ser prescindits.

Els artistes cubistes van pintar motius des d'una multitud de perspectives per tal de representar-los d'una manera més àmplia. Aquest moviment va jugar amb els diferents punts de vista d'una mateixa realitat.

Durant aquest període els artistes solien representar temes banals del seu entorn quotidià com bodegons, gerres, instruments, retrats, situacions i espais quotidians, etc.

Gran exemple cubista: *El Guernica*, Picasso (1937)

FAUVISME

El Fauvisme va consistir en un moviment pictòric francès que es va caracteritzar principalment per l'ús provocatiu i excessiu del color, un color lliure i en estat pur.

La paraula francesa Fauvisme, prové del mot *fauve*, que significa fera en català, (el nom del moviment està relacionat amb l'ús ferotge del color).

El fonament d'aquest període es basa en l'alliberació del color respecte al dibuix, exaltant els contrastos cromàtics. Això donava un gran resultat en l'expressió dels sentiments.

Restaurant La Machine à Bougival, Vlaminck (1908)

Els artistes fauvistes van treballar amb la teoria del color interpretant els colors primaris, secundaris i complementaris. Així, van aconseguir la complementarietat entre colors, cosa que va produir un major contrast visual amb una força cromàtica més forta en les obres.

En aquesta recerca dels colors, el clar-obscur i la perspectiva van quedar en un segon pla. El Fauvisme va utilitzar tocs ràpids i vigorosos, traçats toscos, discontinus i distorsionats. Així es va aconseguir una sensació d'espontaneïtat.

Pel que fa als temes, es pintaven diverses escenes, no n'hi havia una de predeterminada; alguns artistes pintaven àmbits urbans, d'altres rurals i altres pintaven escenes costumistes on es pogués apreciar una forta expressivitat.

SURREALISME

Va ser un moviment pictòric d'avantguarda que va sorgir entre les dues grans guerres.

Va ser un dels moviments més importants i influents de les avantguardes del segle XX.

El Surrealisme va mirar de transcendir allò real a partir de l'impuls psíquic d'allò imaginari o irracional. Es va debatre entre l'abstracció i l'hiperrealisme.

Va ser un intent de reacció positiva enfront a la destrucció promulgada pels dadaistes (del moviment Dadaisme).

Els surrealistes buscaven trobar una veritat mitjançant escriptures automàtiques, sense correccions racionals i utilitzant imatges per expressar les emocions.

Aquest moviment va buscar allò irracional i inconscient en l'art de les avantguardes. Per part de la inconsciència, Freud va tenir una gran importància i influència en l'art surrealista gràcies a la seva teoria de la psicoanàlisi.

Pels surrealistes, les obres naixien de l'automatisme pur, dictat pel seu pensament subconscient amb l'exclusió de tot control exercit per la raó. Les preocupacions morals i estètiques van quedar en un segon pla. L'erotisme i l'escàndol van estar molt presents durant el Surrealisme.

En el Surrealisme pictòric, els temes més freqüents van consistir en representacions dels somnis, de la inconsciència, la metamorfosis, el caos i l'ésser humà.

Decalcomanía, Magritte (1966)

Temptació de Sant Antoni, Dalí (1946)

AUTORS

A continuació, s'hi troben explicades cronològicament les biografies dels autors treballats al projecte. El desenvolupament d'aquestes inclou una petita introducció del naixement , l'origen i la vida dels artistes, l'època, l'estil artístic, els trets personals i les obres més rellevants de cada autor.

BOTTICELLI

Sandro Botticelli va néixer al 1445 i va morir al 1510 a Florència. Va ser un dels pintors renaixentistes més cèlebres del *Quattrocento* italià.

Va abandonar els estudis quan era ben jove per treballar amb un orfebre, venent objectes artístics i materials preciosos. Gràcies a aquest treball va desenvolupar el seu interès per la pintura i el dibuix.

Més tard va ser acceptat com a aprenent en el taller de Filippo Lippi; mestre, gran inspirador i influència de Botticelli.

Posteriorment va establir el seu propi taller, va anar agafant fama i es va afegir en un important grup d'artistes florentins inclinats per un estil basat en la delicadesa, la gràcia i el sentimentalisme. També es va introduir en el cercle de la famosa família Médici, per a la qual va realitzar moltes de les seves obres més famoses. També va ser convocat pel Papa a Roma perquè pintés alguns frescos a la Capella Sixtina del Vaticà.

La trajectòria artística de Botticelli es va iniciar amb obres de temàtica religiosa. Més tard va començar a crear obres de gran format deixant a un costat la religió tot representant obres de caràcter pagà i mitològic.

L'artista va portar el seu estil propi a les majors possibilitats de l'elegància i la nitidesa cromàtica, donant una gran perspectiva, moviment i vida a les seves obres. Algunes de les obres més importants de Botticelli són: *El Naixement de Venus*, *La Primavera*, *l'Adoració dels Mags* i *Venus i Mart*.

BOLTRAFFIO

Giovanni Antonio Boltraffio va néixer al 1467 i va morir al 1516 a Milà. Va ser un pintor italià de l'Alt Renaixement de l'època del *Quattrocento*.

Boltraffio provenia d'una família benestant milanesa.

Va ser un fidel admirador de Leonardo da Vinci i de la seva pintura, convertint-se després en un dels seus deixebles. Així, l'obra de Boltraffio està fortament influenciada per la del seu mestre, da Vinci.

Algunes de les semblances entre aquests artistes consisteixen en la barreja del color, el to de profunditat, el mètode *sfumato* (una tècnica pictòrica en que es difuminen els contorns i valors de les formes sense deixar rastre de la pinzellada), etc.

De Boltraffio destaca el disseny, la qualitat del dibuix, els contrastos de clar-obscur, la tècnica de l'*Sfumato* i la gran utilització del color en la seva obra.

Algunes de les seves obres més rellevants són: *La Resurrecció de Crist*, *Pala de La Verge amb el Nen*, *Els dos Devots* i *el Narcís*.

TICIÀ

Tiziano Vecelli (Ticià en català), va néixer al 1490 i va morir al 1576 a Venècia. Va ser un pintor del Renaixement italià i una de les figures més destacades de l'Escola Veneciana.

Des de molt jove, als nou anys, va ser enviat a Venècia per ser ingressat al taller de Giovanni Bellini amb el qual va rebre la seva primera educació artística. Més tard, va treballar en el taller de Giorgione. Aquests treballs realitzats

van crear unes influències que es deixen veure clarament en moltes de les seves obres.

Ticià va anar treballant i col·laborant amb altres artistes i va obrir el seu propi taller. Va treballar per a molts prínceps d'Itàlia i per a les monarquies europees, (per aquesta raó, podem contemplar la seva obra en la majoria dels grans museus del món). Així, va anar desenvolupant la seva personalitat artística, la qual el va portar a l'èxit.

L'obra i la carrera de Ticià mostren unes característiques concretes: la seva dilatació del temps, la seva enorme producció i la seva capacitat constant de renovació.

En les seves obres, l'autor no buscava la pau i l'harmonia del món, sinó que buscava la força que animava a aquest, representant l'amor, la intel·ligència i les passions.

El seu estudi cromàtic i lumínic va superar uns canons imposats aconseguint una gran qualitat en el color i el dibuix. La seva obra va evolucionar des de la serenitat clàssica de les primeres obres renaixentistes, fins a una inquietud pròpia del gust manierista.

Algunes de les obres més famoses de Ticià són: *Venus i Adonis*, *Danae*, i *La Bella*.

SPRANGER

Bartholomeus Spranger va néixer a Anvers al 1546 i va morir a Praga al 1611. Va ser un pintor, escultor, dibuixant i gravador flamenc, i un dels màxims representants del Manierisme nòrdic.

Va fer estades a França i Itàlia on va contactar amb les tendències manieristes de l'època, especialment amb el manierisme de l'escola de Fontainebleau.

Va començar sent un pintor de cort (a Viena i Praga especialment). Posteriorment va realitzar pintures murals en diverses esglésies. Durant aquesta època va rebre suport del cardenal Alessandro Farnese sent nomenat pintor de la cort del Papa Pius V.

Va pintar obres de temes sacres i mitològics principalment, tot i que també va pintar retrats. L'estil de Spranger combinava elements holandesos amb influències italianes, agafant en particular, l'estil manierista de Roma, el qual va influenciar fortament a diversos artistes flamencs.

Representava les figures d'una manera molt estilitzada utilitzant colors artificiosos. Va representar una mitologia nua i complexa amb certes connexions filosòfiques. Les seves obres reflecteixen una elegància i un color importants, amb uns dibuixos de gran energia en una tècnica molt lliure.

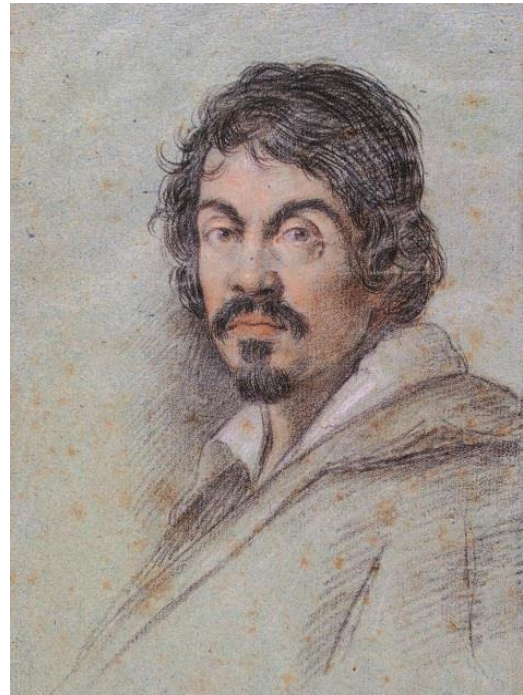
Algunes de les obres més importants de Spranger són: *Venus i Adonis*, *Angèlica i Medor*, *Hèrcules Deyanira i Neso* i *Venus i Vulcà*.

CARAVAGGIO

Michelangelo Merisi da Caravaggio va néixer a Milà al 1571 i va morir a Porto Ércole al 1610. Va ser un dels pintors del Barroc més rellevants.

Va aprendre a pintar gràcies a l'ensenyament d'un mestre pintor, influenciat per les obres d'alguns artistes venecians.

Va treballar a Roma, lloc on va destacar per la seva visió original de les obres pictòriques acompanyades d'una vida irregular i complicada.

Caravaggio va ser un revolucionari tant per la seva vida difícil com per la seva pintura en la qual va plantejar una oposició al Renaixement i al Manierisme triant un camí cap a la veritat i el realisme. Va exercir una gran influència sobre els seus contemporanis.

Sempre va buscar una intensitat efectista a través de contrastos clar-obscurs, llums i ombres per mitjà d'una presència física de vigor incomparable. Va intentar evitar que mai cap de les seves obres deixés indiferent a l'espectador.

Va pintar principalment la figura humana, pintures religioses i mitològiques, escenes de bodegons i naturalesa morta amb un dramatisme característic que es barrejava amb una gran serenitat.

Algunes de les seves obres més rellevants són: *El Sopar d'Emaús*, *Judit i Holofernes* *El Narcís* i *La Crucificació de San Pere*.

RUBENS

Pedro Pablo Rubens va néixer a Siegen al 1577 i va morir a Anvers al 1640. Va ser un pintor cabdal del Barroc de l'Escola Flamenca.

Rubens va estudiar pintura a Anvers on es va relacionar amb altres artistes alguns dels quals van realitzar un viatge amb ell a Itàlia; un viatge que va resultar decisiu per a la formació de l'artista.

Va obrir una casa-taller a Anvers en la que, amb la col·laboració de nombrosos ajudants especialitzats, va executar un gran nombre d'obres en resposta a la multitud d'encàrrecs que rebia. Va ser un gran humanista, idealista i clarividenc que menyspreava l'actitud arrogant de les classes aristocràtiques.

La grandiositat i el sentit dramàtic, el dinamisme intens, la sensualitat, i la passió pel dibuix van deixar veure que la personalitat artística de Rubens estava definitivament formada. En les seves obres es pot observar la evident inclinació de l'artista cap a les musculatures poderoses, les carns rosades i exuberants, i les tonalitats clares i alegres.

Rubens va crear tant obres de caràcter mitològic i religiós com obres paisatgístiques i de gènere costumista. També però, va realitzar retrats, on es va inclinar per la idealització dels rostres i la magnificència de les actituds.

Algunes de les obres més famoses de Rubens són: *Les Tres Gràcies*, *L'Elevació de la Creu*, *El Judici de Paris*, *Saturn*, *Venus i Adonis* i *L'Adoració dels Reis Mags*.

POUSSIN

Nicolas Poussin va néixer a Normandia al 1594 i va morir a Roma al 1665. Va ser un pintor francès fundador i màxim representant de la pintura classicista francesa del segle XVII.

Provinent d'una família campestre i humil, va estudiar pintura a París. Més tard va viatjar a Roma, on s'hi va quedar la resta de la seva vida i on va passar la major part de temps com a pintor.

Les seves primeres composicions van reflectir una estridència i una animació en la superfície que ja havien caracteritzat el Manierisme del segle XVI anteriorment.

Anys més tard el seu estil va canviar allunyant-se de l'exuberància del Barroc per dedicar-se a la seva passió pel món clàssic, enfocant així la seva pintura cap a temes bíblics i mitològics que sovint tenen un important element paisatgístic.

Els seus quadres contenen tant riquesa i brillantor cromàtica com tonalitats més sòbries i fredes. Les seves composicions són d'un caràcter serè i les figures apareixen representades d'una manera escultural. La lògica, l'ordre i la claredat van ser les virtuts essencials en el seu treball.

Poussin ha influït de manera decisiva en alguns pintors cèlebres com Jacques Louis David i Cezanne i ha repercutit fortament en l'art francès fins als nostres dies.

Algunes de les seves obres més cèlebres són: *Eco i Narcís*, *Tancredo i Erminia* i *Bacanal*.

REMBRANDT

Rembrandt Harmenszoon van Rijn va néixer a Leiden al 1606 i va morir a Amsterdam al 1669. És considerat un dels millors mestres del Barroc pictòric, cabdal en la història dels Països Baixos.

Tanta va ser la seva aportació en l'art que a la seva època activa com a artista se l'ha anomenada "Edat d'Or Neerlandesa".

Rembrandt va rebre una educació de qualitat i va arribar a ingressar a la Universitat de Leiden. Més tard va decidir que volia dedicar-se al món de la pintura. Va tenir diversos mestres pintors que el van influenciar fortament i li van transmetre unes tendències pròpies del Barroc italià. Ja format, va obrir el seu propi taller on no va tardar a comptar amb una àmplia clientela, tenint un gran èxit com a pintor.

Rembrandt va evolucionar des d'uns inicis de colors brillants i gestos grandiloqüents fins a una creixent afirmació del clar-obscur (el més poderós mitjà d'expressió del pintor), desenvolupant així una força i una personalitat indiscutibles en la seva obra.

Rembrandt és famós sobretot pels seus retrats de grup, representats amb una majestuositat compositiva i una perfecta caracterització i detall dels personatges. L'autor va manifestar un absolut domini de les tècniques i els efectes.

Algunes de les obres més famoses de Rembrandt són: *La Ronda de Nit*, *La Lliçó d'Anatomia del doctor Tulp*, *l'Artemisia* i *El Rapte d'Europa*.

GIULIA LAMA

Giulia Elisabetta Lama va néixer al 1681 i va morir al 1747 a Venècia. Va ser una poetessa i pintora del Rococó.

No es coneix molt sobre la seva vida ja que no va ser una artista molt valorada en la seva època. Aquesta infravaloració va ser deguda al masclisme i al rebuig de les dones en el camp de l'art. Tot i això, sembla ser que Giulia Lama ha estat de les primeres dones a trencar la barrera contra la dona i l'estudi.

Lama va ser seguidora de grans artistes del moment (especialment Piazzetta) que la van influenciar de tal manera que l'estil de les seves obres s'assembla força al dels seus artistes predilectes.

Lama no es va conformar amb seguir un camí cap a l'èxit amb la pintura del més lleuger i més agradable estil Rococó, sinó que es va embarcar amb èxit en una carrera del camp prestigiós i lucratiu de la pintura de figures públiques i privades.

L'artista reflecteix una il·luminació i un ombrejat espectaculars en moltes de les seves obres. Va ser capaç de pintar grans retrats amb una sensibilitat especial i personal.

Algunes de les obres més importants de Giulia Lama són: *La Decapitació de Santa Eurasia*, *Neptú*, *Judith i Holofernes*, *el Retrat de Caterina Sagrado Barbarigo* i *Saturn devorant al seu fill*.

BOUCHER

François Boucher va néixer al 1703 i va morir al 1770 a París. Va ser un famós gravador i pintor del Rococó Francès.

Va residir a Itàlia durant una temporada on va agafar relació amb artistes cèlebres. Tot i això, va ser a París on va treballar durant la major part de la seva vida i on es va convertir en una de les grans figures del Rococó.

A part de pintor, Boucher va ser decorador de sostres i medallons per a les mansions nobles. Va il·lustrar llibres i va crear escenografies i telons teatrals. En definitiva, va ser un artista de gran versatilitat.

Tot i que va viure en una època d'amenaça pel Neoclassicisme, l'artista va conservar sempre un excepcional domini de la tècnica. El seu estil captivador, brillant, superficial i antinatural va constituir un fidel reflex de la cort francesa de mitjans de segle XVIII. Va aconseguir una comunió entre les seves tendències estilístiques i els gustos de l'època.

Va demostrar una gran capacitat per representar una gran varietat de temes: destaquen els de tema al·legòric i mitològic, en les quals Boucher va recrear la sensualitat del cos femení, accentuant-ne les corbes. També va pintar retrats, escenes de la història antiga, imatges religioses i paisatges delicats i colorits.

Algunes de les obres més cèlebres de Boucher són: *El Rapte d'Europa*, *Diana després del bany*, *La Marquesa de Pompadour*, *La Tardor Pastoral* i *El Bany de Venus*.

GOYA

Francisco de Goya y Lucientes va néixer a Fuendetodos al 1746 i va morir a Bordeus al 1828. Va ser el gran pintor del Romanticisme espanyol.

És un artista cabdal de la història de l'art a Espanya ja que va ser un dels precursors principals de la pintura contemporània i així mateix de les Avantguardes pictòriques del segle XX.

Goya va aprendre l'ofici de pintor des de ben petit al taller de José Luzán, on hi va estar treballant fins que va decidir establir-se pel seu compte i començar a desenvolupar-se com a artista. Això va concloure amb un artista verdader d'un talent accentuat.

Els nombrosos viatges realitzats a italià van influenciar totalment l'obra de Goya, inspirant les seves pintures a través dels gravats dels mestres de la pintura italiana.

Goya va ser un artista de gran evolució que va passar per diverses etapes durant la seva carrera artística, entre les més importants trobem: les "Pintures Negres" (on va pintar situacions sinistres i miserables amb uns colors obscurs i ombrívols que reflectien l'Espanya més horrible del segle XIX), els "Desastres de Guerra" (en que va representar mort, tortura, fam i malaltia junt amb els horrors de les guerres mostrant la cara amarga de l'esser humà utilitzant tècniques pictòriques com l'aiguafort i la punta seca), "Les Majas" (on va pintar els famosos retrats femenins de cos sencer, alguns vestits i altres nus), i finalment "Els Capricis" (en que va reflectir un món de profunda crisi, opressió i desigualtat representant constantment la noblesa i el clero).

Algunes de les obres més cèlebres de Goya són: *La "Maja" nua*, *El 3 de Maig a Madrid*, *Saturn devorant a un Fill*, *Els Capricis* i *El Para-sol*.

JACQUES-LOUIS DAVID

Jacques-Louis David va néixer a París al 1748 i va morir a Brussel·les al 1825. Va ser un pintor francès i principal protagonista del Neoclassicisme europeu.

Va iniciar la seva formació amb Boucher i la va acabar amb Vien, amb qui va viatjar a Roma. Aquesta estància a Itàlia va resultar decisiva, ja que es va posar en contacte amb els clàssics i el clima artístic de l'època.

Louis David va adaptar-se molt bé a la nova tendència neoclàssica arribant a ser un dels principals propulsors d'aquesta. Per a l'artista, el Neoclassicisme va ser el motor ideal per oposar-se a la frivolitat del Rococó i superar-la, regenerant així, l'art.

La pintura de Jacques-Louis David exalta a través de la pintura les bases neoclàssiques: els ideals ètics, la honestat, el triomf i el sentit del deure. Tots aquests valors els va reflectir a través d'un classicisme constant.

Les seves obres es caracteritzen pel rigor compositiu, la solemnitat i la intransigent subordinació del color al dibuix, constituint tota una exaltació als ideals neoclàssics.

Després d'èpoques de revolució, David va convertir-se en el pintor oficial de Napoleó, del qual va realitzar excel·lents retrats. Durant aquesta època també va realitzar obres relacionades amb el període revolucionari per deixar constància dels fets.

Algunes de les obres més cèlebres de Jacques-Louis David són: *La Coronació de Napoleó*, *El Jurament dels Horacis*, *Les Sabines* i *Venus i Mart*.

CÉZANNE

Paul Cézanne va néixer al 1839 i va morir al 1906 a Aix-en-Provence. Considerat el pare de la pintura moderna, va ser un pintor postimpressionista francès.

Va estudiar en un col·legi de la seva ciutat natal, on també va rebre classes de dibuix. Posteriorment va estudiar dret a la universitat fins que va comprendre que la seva verdadera vocació era la pintura.

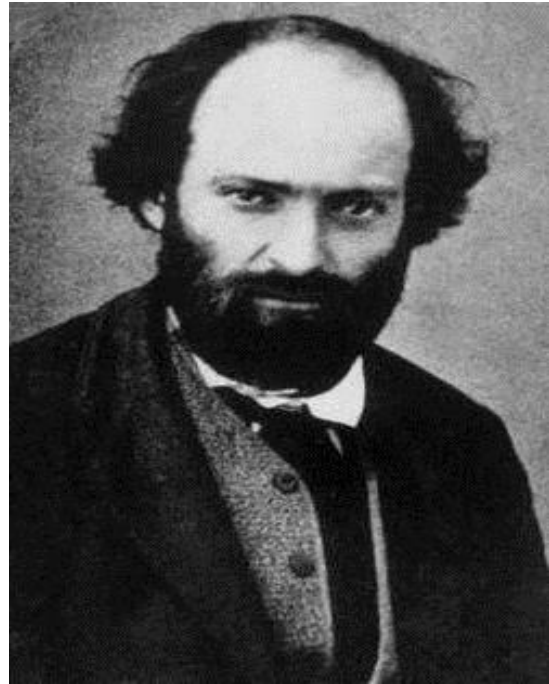
Es va relacionar amb grans artistes i literats

(especialment amb Émile Zola) amb els quals es va reunir a París per estudiar Belles Arts. Al Museu del Louvre va descobrir obres de mestres com Caravaggio i Velàzquez que el van marcar profundament en la seva evolució artística.

Cézanne va pintar principalment bodegons, paisatges i situacions quotidianes. Aquestes temàtiques les va representar amb unes pinzellades repetitives i sensibles acompanyades d'un cromatisme excepcional i vivaç (propi de l'Impressionisme) amb una precisió en la composició, el ritme i la cadència en un intent de "solidificar l'Impressionisme" com ell mateix va declarar.

Cézanne va servir de model per a artistes posteriors i va ser considerat un dels propulsors del Fauvisme i el Cubisme, convertint-se en una de les figures més influents de l'art del segle XX.

Algunes de les grans obres de Cézanne són: *Els Jugadors de Cartes*, *Cistell de Pomes*, *El Castell Negre*, *Les Grans Banyistes* i *Leda i el Cigne*.

WATERHOUSE

John William Waterhouse va néixer a Roma al 1849 i va morir a Londres al 1917. Va ser un pintor britànic, fill d'artistes els quals eren de nacionalitat britànica però que es van traslladar a Roma per motius de treball. Quan Waterhouse va néixer, la família va tornar a Anglaterra.

Va aprendre l'ofici en el taller de pintura del seu pare fins que el seu talent va fer que pogués tenir llibertat per exposar els seus quadres en exposicions com a artista rellevant que es va convertir.

En els primers anys com a pintor va estar molt influenciat pel neoclassicisme victorià. Més tard, Waterhouse es va convertir en un pintor prerafaelita.

Va ser un pintor molt famós a la seva època, però va decaure durant el segle XX. Tot i això, a finals d'aquest segle, les aportacions de Waterhouse a la història de la pintura es van re-valoritzar.

En una primera etapa va crear obres de temàtica clàssica utilitzant un estil romàntic. Més tard va iniciar una nova etapa basada en els temes literaris, on es va veure una clara influència de la mitologia i la literatura grecollatines. Finalment, influenciat per l'Impressionisme, es va mostrar més tranquil utilitzant colors més clars i brillants.

Algunes de les seves obres de més rellevància són: *Ulisses i les Sirenes*, *Ofelia*, *Oracle*, *Eco i Narcís*, *Tristany i Isolda* i *la Dama de Shalott*.

MATISSE

Henri Matisse va néixer a Le Cateau-Cambrésis al 1869 i va morir a Niça al 1954. Va ser un pintor, dibuixant, gravador i escultor francès, màxim representant del Fauvisme.

Va estudiar Belles Arts durant cinc anys en una escola on es va envoltar d'artistes destacats de l'època com Gustave Moreau; la pintura impressionista el va inspirar

immensament a causa de la seva riquesa viva i cromàtica.

Matisse es va consagrar com a cèlebre artista a partir de l'exposició dels seus sensacionals llenços que el van declarar el cap visible del nou moviment Fauvista.

Herni Matisse va desenvolupar paulatinament el Fauvisme experimentant inicialment amb colors primaris fins a abastir una àmplia gamma cromàtica.

Les seves obres reflecteixen un gest espontani i agressiu de pur color, plenes de vigor expressiu rebutjant la imitació immediata de la naturalesa. L'interès per la perspectiva i la sensació de realitat van donar pas a una imatge plana amb un ritme viu amb el qual es deformen les figures sacrificant la descripció espacial.

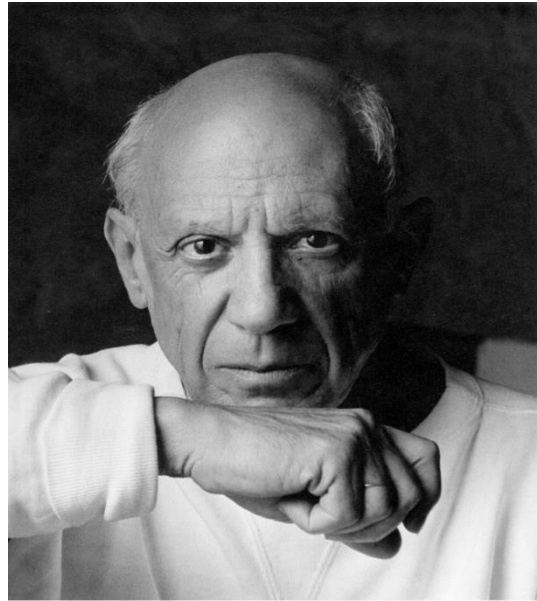
Les temàtiques principals representades per l'autor són la naturalesa morta, el paisatge, les figures nues femenines i el seu entorn quotidià.

Algunes de les obres més rellevants de Matisse són: *La Dansa*, *La Alegria de Viure*, *La Ratlla Verda*, *l'Harmonia en Vermell*, *El Blau Nu* i *Leda i el Cigne*.

PICASSO

Pablo Picasso va néixer a Màlaga al 1881 i va morir a Mougins al 1973. Va ser un pintor i escultor, màxim exponent del Cubisme espanyol.

Picasso va alternar la seva residència entre Madrid, Barcelona i París. Durant les diferents estances, es va relacionar amb diversos artistes i literats que el van influir enormement.

L'autor va explorar constantment nous camins influïent en totes les facetes de l'art del segle XX, encarnant com ningú la inquietud i receptivitat de l'artista contemporani. Un fet a destacar és que durant l'Època Blava de Picasso la seva pintura es va veure fortament influïda pel simbolisme.

Va ser un artista compromès amb els problemes de la seva època, entregant-se totalment a la labor creadora amb una personalitat vitalista.

Picasso va representar trames geomètriques eliminant la profunditat espacial i introduint en el temps diversos punts de vista. Va desembocar en una etapa sintètica marcada per una gamma cromàtica més rica amb multiplicitat mètrica. Tot i això, durant la Guerra Civil les seves obres van aparèixer amb una reducció cromàtica, desconjuntant les figures per mostrar un caràcter punxant.

Algunes de les obres més cèlebres de Picasso són: *El Guernica*, *Les Senyoretes d'Avinyó*, *La dona que plora*, *La Massacre a Corea*, i *El Rapte d'Europa*.

DALÍ

Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech va néixer al 1904 i va morir al 1989 a Figueres. Va ser un pintor surrealista català, probablement el màxim representant d'aquest moviment.

A part de pintor també va ser escultor, escriptor, escenògraf i gravador. Els recursos plàstics Dalinians també van abordar el cinema i la fotografia.

Dalí va estudiar pintura a l'escola de Belles Arts de San Fernando a Madrid, d'on també va ser expulsat. Va viure en una residència d'estudiants on es va relacionar amb artistes com Federico Garcia Lorca i Rafael Alberti, els quals el van influenciar.

Dalí va passar per l'Impressionisme inicialment, més tard va familiaritzar-se amb l'art de Picasso i es va fer cubista, i finalment, es va endinsar en l'art surrealista.

Va tenir un enorme prestigi i popularitat en vida degut a les seves confuses idees estètiques i les estrafolàries excentricitats acolorides, brillants i lluminoses. Les seves habilitats pictòriques se solen atribuir a la influència i admiració per l'art renaixentista.

Les creacions magistrals de Dalí van tenir un personalisme en un univers oníric i simbòlic, tant nítid i lluminós com inquietant i pertorbador, amb un ús meticulós del dibuix creant una minuciositat quasi fotogràfica en el tractament dels detalls.

Algunes de les obres més importants de Dalí són: *La Persistència de la Memòria*, *Leda Atòmica*, *La Metamorfosis de Narcís*, *El Gran Masturbador* i *Els Elefants*.

MITOLOGIA

*Aquest apartat del projecte conté la informació sobre la mitologia:
L'explicació dels sis mites triats juntament amb una petita explicació de
cadascun dels personatges que apareixen en aquests.*

*La mitologia greco-romana va ser creada per les dues grans civilitzacions
antigues: Grècia i Roma. Aquesta última però, es va nodrir en gran majoria
de de la primera, en especial en matèria de les creences i la mitologia,
incloent als déus. Per això, al referir-nos a la mitologia grega també ho
estarem fent a la romana, en que només els noms són diferents.*

VENUS I MART

Venus, la deessa de l'amor i la bellesa, era l'esposa de Vulcà, el déu del foc.

Per obtenir l'amor de Venus, Mart, el déu de la guerra, va abandonar les seves actituds brutals i bèl·liques. Va apropar-se a la deessa oferint-li el seu cos perfecte, les seves paraules d'afecte i els seus rics regals, desafiant la seva capacitat amorosa.

L'amistat entre els dos déus va anar augmentant cada dia, fins que van adonar-se que estaven enamorats, de manera que van fer plans i van elaborar idees per unir-se en l'amor: mentre Vulcà anés a treballar en el forjat dels metalls, Mart visitaria clandestinament a Venus.

Els dos amants eren feliços junts. Només una cosa podria espatllar la seva aventura: Apol·lo, el déu del sol, una divinitat que menyspreava els secrets.

Mart va intentar prendre totes les precaucions possibles per no ser descobert pel Sol, encarnat per Apol·lo. Cada vegada que es trobava amb Venus, s'encarregava que un amic seu, anomenat Alectrió, vigilés la porta del seu palau amb la missió d'advertir-lo cada vegada que apareixia el sol.

Una nit però, el fidel guardià, exhaust i avorrit, va adormir-se. Mart i Venus dormien plàcidament sense cap mena de preocupació. Un nou dia clar i preciós va començar, i amb ell, el Sol va aparèixer, sorprenent als amants que dormien abraçats.

Indignat per la traïció a Vulcà, Apol·lo va sortir en busca del ferrer i li va explicar el que havia vist. Al escoltar a Apol·lo, el déu del foc es va enfurismar i va deixar caure el ferro que forjava. Va agrair al Sol la veritat. Vulcà es va sentir avergonyit i humiliat pel que havia passat.

El marit de Venus volia venjança. Després de reflexionar, va tenir una idea, així que la va posar en pràctica: amb finíssims fils d'or, confeccionaria una xarxa invisible alhora que resistent perquè cap home ni cap déu la pogués destruir.

A l'acabar el seu invent, va dirigir-se a Venus, amagant l'odi i la tristesa. Va disposar dissimuladament la xarxa al llit de Venus, i li va dir a aquesta que devia marxar durant uns dies. Sense cap més explicació, va acomiadar-se i va partir.

Mart, que espiava, va veure a Vulcà allunyar-se i va córrer cap al palau de Venus. Sense contenir el seu desig, va unir-se a ella. Feliços, no van adonar-se que estaven empresonats per la xarxa daurada construïda per Vulcà.

En aquell instant, el déu del foc, que havia fingit allunyar-se, va retornar i va sorprendre als amants, presos pel seu invent. En aquell moment va sentir tant d'odi, que va avisar a altres déus olímpics perquè presenciessin aquella escena.

Els amants van quedar totalment humiliats. Venus, avergonyida, va retirar-se a Xipre, la seva illa predilecta. Mart, va partir cap a Tràcia, per oblidar la ridícula situació viscuda. Abans de marxar però, va castigar al seu amic Alectrió per haver oblidat la seva missió: el va convertir en gall, condemnant-lo a advertir per sempre als homes de la sortida del sol.

VENUS I ADONIS

Venus i els seu fill Cupido es trobaven passant la tarda abraçats afectuosament en mig del bosc. En un moment donat, un jove caçador va passar a prop de la mare i el fill. Es tractava del bell Adonis.

Venus, va fixar-se en el jove, sentint-se atreta per la seva gran bellesa. Cupido, irritat i gelós d'Adonis, va abraçar amb molta força a Venus. Aquest estrenyiment va fer que una de les fletxes fregués el pit de la deessa, provocant-li així, una ferida.

L'efecte de la fletxa va ser immediat: Venus va quedar absolutament enamorada d'Adonis. La deessa va arribar a l'extrem de deixar l'Olimp per dedicar-se plenament al jove caçador acompanyant-lo a caçar per les valls i les muntanyes.

Tot i això, Venus va intentar convèncer a Adonis perquè deixés la caça, advertint-lo dels perills que això comportava. Per això, li va explicar la història d'Hipòmenes i Atalanta:

“Atalanta, una jove bellíssima dotada d'un físic excepcional, corria com el vent. Ningú podia córrer més ràpid que ella. Tot i que molts joves la pretenien, un déu la va advertir de no casar-se mai ja que si ho fes, deixaria de ser ella mateixa. Convençuda de que sempre guanyaria i mai es casaria, va proposar a tots els seus pretendents de fer una carrera. Atalanta es casaria amb la persona que la guanyés i acabaria amb la vida de tot aquell que perdés. Tots els joves van morir en l'intent, fins que un dia, un jove anomenat Hipòmenes, va decidir enfrontar-se amb Atalanta. El jove no estava disposat a perdre ni la vida ni a Atalanta, per això, es va dirigir a la deessa Venus perquè l'ajudés a guanyar la carrera. Venus, el va ajudar de bon grat oferint-li tres pomes d'or. Tot el que havia de fer Hipòmenes era llençar les pomes durant la carrera per així distreure a Atalanta. I així ho va fer.

Com a resultat, va guanyar la carrera i es va casar amb la jove. Hipòmenes però, no va agrair l'ajuda a Venus, i aquesta es va enfurismar: va provocar que la parella tingués un desig irremeiable d'unir-se, refugiant-se sense pensar en la gruta consagrada a la deessa Cibeles. Aquesta última, enrabiada per la terrible profanació del seu recinte, va castigar a Hipòmenes i Atalanta amb severitat, convertint-los en lleons units per sempre al seu carro”.

Per aquesta raó, Venus va voler que Adonis abandonés la caça: tenia por que es trobés amb els lleons i que aquests l'ataquessin amb fúria per venjar-se d'ella.

Adonis però, incapaç de reprimir la seva passió per la caça, va voler caçar un porc senglar. Desgraciadament, la bèstia va envestir amb força a Adonis clavant-li les dents a les entranyes. Adonis va desplomar-se moribund sobre el terra.

Quan Venus es va assabentar del fet, va anar-lo a buscar ràpidament per intentar salvar-lo, però no va arribar a veure el seu cos amb vida. Plorant desoladament, no va poder fer altra cosa que assegurar que any rere any es guardés memòria de la mort d'Adonis a través de la flor en que va quedar convertida la seva sang, la flor de l'anemone.

ECO I NARCÍS

El déu Júpiter tenia obsessió per les nimfes. Mentre passava l'estona amb aquestes, va ordenar a la nimfa Eco que parlés amb la seva esposa Juno, amb la intenció de distreure-la perquè no s'assabentés del que feia.

La nimfa va complir l'encàrrec amb diligència, cosa que va fer que hagués de buscar a Juno i parlar-li sense parar cada vegada que Júpiter anava a veure a les nimfes.

Un dia però, Juno va adonar-se de la infidelitat de Júpiter comprenent el veritable sentit de les visites d'Eco. La deessa es va enfurismar de tal manera que va condemnar a Eco per traïdora; va fer que només pogués repetir les últimes paraules que deien els altres sense poder parlar.

Això va fer que Eco no pogués conversar amb ningú, ni expressar els seus sentiments o desfogar la seva ànima. Es va sentir tan avergonyida que va decidir apartar-se del món retirant-se a la part més allunyada del bosc.

Un dia, Eco va descobrir un jove d'una gran bellesa; es deia Narcís i era el fill del déu Boeci i de la nimfa aquàtica Liríope. Eco va enamorar-se perdudament d'ell. Narcís però, la va refusar deixant-la trista i deprimida. El dolor de la nimfa envers el rebuig va ser tan gran que el seu cos va marcir quedant només la seva veu intacta.

Eco no va ser l'única a la que Narcís va refusar, era tan atractiu i bell que despertava l'admiració de tots els homes, dones i nimfes. La seva arrogància però, va fer que ignorés els encants dels demés.

La tragèdia d'Eco va desfermar la indignació de les altres nimfes que havien estat rebutjades pel jove. Reunides, van decidir reclamar justícia.

Van anar a buscar Nèmesis, la filla de la Nit i deessa del càstig. Aquesta última va prometre venjança a les nimfes pels mals causats per Narcís.

La venjança es va complir quan un dia en que Narcís descansava al costat d'un estany, va apropar-se a la superfície cristal·lina d'aquest, veient projectada la seva pròpia imatge amb la que va quedar totalment fascinat. Narcís es va enamorar del que veia fins al punt que va deixar de menjar i dormir per por a que aquell rostre perfecte que l'havia captivat desaparegués.

Una nimfa que passava pel costat de Narcís en aquell moment va avisar ràpidament a la seva mare, la nimfa Liríope. Aquesta, va estremir-se molt ja que sempre havia temut que arribés aquest moment. Quan Narcís tenia dos anys, Liríope el va portar al famós savi i vident Tirèsies perquè li prediqués quants anys viuria. El vident va fer la predicció que viuria molts anys, sempre que no es veiés a si mateix. A partir d'aquell moment, Liríope va mantenir al seu fill apartat dels rius i rierols per impedir que s'hi pogués veure reflectit.

Obsessionat amb la seva imatge, Narcís va anar consumint-se i va embogir. La mateixa Eco es va entristir al imitar els seus laments. El jove va morir amb el cor trencat. Inclús en el regne dels morts, va seguir encisat per la seva pròpia imatge, a la que admirava en les negres aigües de la Llacuna Estígia, la llacuna dels morts.

Al morir, Narcís es va transformar en una flor de perfum intens que des de llavors brolla al costat de l'estany cada primavera. S'anomena Narcís, i té l'aire contemplatiu i orgullós dels homes que només s'estimen a si mateixos.

*Avui en dia encara es conserva el terme "Narcisisme" per definir la excessiva consideració i admiració d'un mateix.

EL RAPTE D'EUROPA

Europa, la bella i jove princesa fenícia filla d'Agenor i Telefasa, els reis de la ciutat de Tir, jugava feliçment a la platja junt amb les seves criades i altres joves de la regió, admirant entre riures als esplèndids toros del seu pare.

Europa era tan bella que era motiu constant de disputa entre mortals i déus. Un dia, el toro més esplèndid i magnífic de tots, dotat d'un desmembrant color blanc, va separar-se de la resta i es va apropar a la princesa.

La jove, que primer va espantar-se, poc a poc es va anar sentint afalagada i va començar a acariciar la noble bèstia fins al punt que va acabar asseguda a sobre d'aquesta, gaudint amb plena confiança.

El toro, que fins aleshores havia estat quiet, va començar a caminar. Ho va fer al principi, amb pas lent, gairebé feixuc. Europa reia amb l'alegria triomfal del genet que acabava de domar un poltre salvatge. Estava convençuda que aquell animal l'entenia millor que la gent.

Tot i això, n'hi va haver prou amb un canvi de ritme en el pas del toro perquè el plaer i la confiança es convertissin en por. Com si hagués rebut una llançada, la bèstia va començar a córrer al galop d'una forma desenfrenada en direcció a l'aigua. Europa, aterrida, va aferrar-se a les banyes per no caure, i les seves donzelles van començar a cridar tement el pitjor.

El toro no va aturar-se ni tan sols en arribar al mar, sinó que va saltar a l'aigua i va continuar cavalcant per damunt de les ones, com una bèstia sobrenatural capaç de dominar els elements. Va ser llavors quan Europa va comprendre que havia caigut en un engany, i no va trigar a esbrinar que aquell animal era en realitat el déu Júpiter, boig de desig per ella. Havia planejat un pla perquè Europa no el pogués ignorar.

El toro va arribar fins a l'illa de Creta. Allà, Júpiter va adquirir de nou la forma d'home i va fer-li tres fills a Europa: Sarpedó, Radamant i Minos.

El déu Júpiter, que havia de retornar a l'Olimp, no va voler ser del tot injust amb la jove princesa i li va fer tres regals valuosos: Una espècie d'autòmat anomenat Tal que li serviria per vigilar la costa de l'illa, un gos molt bo en la caça, i una javelina que sempre feia diana. A més, va concertar-li matrimoni amb el rei de Creta, Asterió.

Mentrestant, el pare d'Europa, desesperat, va caminar i caminar per tots els camins buscant a la seva filla, sense escoltar mai cap contestació. Els habitants dels llocs pels que anava passant van acabar anomenant Europa al continent.

Després de la mort de la princesa, Júpiter va donar forma de toro a una constel·lació, incloent i simbolitzant a Europa des d'aquell moment entre els signes del zodíac.

LA CREACIÓ

(SATURN DEVORANT ALS SEUS FILLS)

Al principi dels temps, no existien ni l'home ni els animals, ni el sol ni els estels, ni la natura ni la terra. Només existia una cosa: el descomunal Caos, en el qual era impossible distingir el dia de la nit, el foc de l'aigua, i l'amor de l'odi. Tot formava part d'una compilació indesxifrable que era alhora seca i humida, lleugera i pesada, freda i càlida, i rígida i tova.

Així van seguir les coses fins que un déu de qui ignorem el nom va decidir dibuixar les primeres realitats posant ordre al Caos i donant forma als planetes.

Va aparèixer la deessa Gea, la Terra, un cos immens de pit ample de pedra i argila que amagava un ardent cor de foc. Aquesta, va engendrar a Urà, el Cel, que va il·luminar l'univers refugiant la lluna i el sol i contenint els vents i els estels.

La terra es va separar del mar, va crear rius i rierols, i muntanyes i arbres. Va habitar el món omplint les selves i els boscos de bèsties, els mars de peixos i el cel d'ocells.

Es va decidir posar sobre la Terra un ésser conscient de si mateix que governés les altres criatures, i per això, es va engendrar a l'home.

Urà surava sobre la Terra contemplant meravellat el cos plàcid i colossal de Gea. Encès d'amor, el Cel va anar descendint a poc a poc sobre la Terra, i ella va acceptar de bon grat el contacte amb aquest. El Cel sencer es va fondre amb la Terra, i una dolça foscor es va apropiat del món.

Gea i Urà van repetir moltes vegades el seu ritual d'amor. D'aquestes trobades van néixer divuit fills, tots descomunals. Gea els adorava, però Urà els va avorrir fins i tot abans de conèixer-los. Cada vegada que la seva esposa donava a llum una criatura, li ordenava que la tanqués altra vegada dins les seves entranyes, és a dir, a l'infern.

Gea plorava i protestava, però tot era en va. Urà, estava decidit a desfer-se dels seus fills perquè pensava que si els deixava lliures, algun dia li intentarien arrabassar el seu magnífic regne d'estels.

El temps va passar, i Gea va anar acumulant criatures al seu ventre. Els fills tancats al fons del seu cos creixien sense parar mirant d'alliberar-se. Gea sentia tant de dolor, que un dia, sense que Urà s'assabentés, va expulsar de cop els divuit fills. Hi havia sis Titans i sis Titànides de gran bellesa, i sis fills grans que tenien una aparença monstruosa, entre aquests últims hi havia tres Ciclops d'un sol ull al front, i tres Hecatonquirs amb cent mans i cinquanta caps.

Gea va mirar als seus fills i els va demanar que la vengessin d'Urà. Els fills es van aterrar, i Gea es va indignar. En un instant, un dels titans va fer un pas endavant. Era Saturn, el més jove i bell dels fills de Gea. Aquest, va prometre a la seva mare que la venjaria.

Una nit, Saturn va abandonar el lloc on s'havia amagat i va començar a caminar sota la llum de la lluna. Portava una falç que Gea li havia donat. Va travessar muntanyes i deserts fins arribar als immensos genitals d'Urà.

Amb pols ferm i ànim decidit, va enlairar la falç i d'un sol cop va tallar els testicles del seu pare sense pietat. Urà va llançar un crit embogit que va estremir l'univers. Saturn va agafar els testicles i els va llançar tan lluny com va poder. Quan els testicles van caure al mar, van formar una onada d'escuma d'on va brollar en una gran petxina la deessa de l'amor i la bellesa, Venus.

D'es d'aquell moment, Saturn va ser el nou rei de l'univers. Gea sentia una immensa felicitat, la qual per desgràcia, va durar molt poc. Quan Saturn va ocupar el tron, va començar a obrar com un rei cruel i despietat. Va tornar a tancar als seus germans al fons de la Terra per por que li prenguessin el poder. **I quan va tenir fills amb la titànida Rea, els va devorar sense compassió perquè no el poguessin destronar.**

Rea plorava entristida. Havia d'amagar la ràbia que sentia ja que no gosava protestar davant de Saturn. Tot això va canviar amb el naixement de Júpiter, el qual va ser salvat per la titànida Rea, la seva mare.

Aquesta vegada, la titànida no estava disposada a deixar morir al seu fill en mans de Saturn, així que va preparar-li una enganyifa. Va embolcallar una roca i li va donar a Saturn. Aquest, pensant-se que era Júpiter, se la va empassar.

Durant uns quants anys, Júpiter va ser criat per una nimfa en una cova de Creta. Quan aquest va arribar a l'edat adulta, va decidir lluitar contra Saturn per destronar-lo. Sense dir-li qui era, Júpiter es va presentar davant d'aquest i li va donar una herba màgica que va fer-lo vomitar tots els fills que s'havia empassat.

Des d'aquell moment, pare i fill es van enfrontar en una guerra que va durar molts anys. Van tenir lloc centenars de batalles. Júpiter va guanyar aquesta gran guerra i va tancar per sempre a Saturn i els seus aliats (els titans), a la part més profunda dels inferns, el Tàrtar.

Un cop Saturn derrotat, Júpiter es va repartir l'univers amb els seus germans. Neptú es va quedar amb el mar, Plutó amb el món subterrani o Infern, i Júpiter es va quedar amb el cel, proclamant-se així, nou rei de tots els déus.

LEDA I EL CIGNE

Leda era l'esposa de Tindar, rei de Lacedemonia a Esparta. Aquests però, van refugiar-se al regne de Testi, pare de Leda, després d'haver estat expulsats del seu regne. Més tard i gràcies a Hèrcules, Tindari va recuperar el seu regne i va poder ocupar el tro junt amb la seva esposa.

Leda era una dona bellíssima, tant, que el propi Júpiter la desitjava. Un dia, mentre aquesta passejava pel costat del riu Eurotas, va trobar un preciós cigne blanc que escapava de l'atac d'una àliga. Leda el va protegir i es va deixar seduir per aquest, que no era altre que el déu Júpiter metamorfosat, capaç de transformar-se en el que fes falta per aconseguir els seus desitjos. Aquest, la va acabar violentant.

Aquella mateixa nit, Leda també va unir-se al seu espòs. Com a conseqüència, va posar dos ous. D'un van néixer Pòl·lux i Helena (fills de Júpiter immortals) i de l'altre, Càstor i Clitemnestra (fills mortals de Tindar).

Els dos fills de gènere masculí van ser coneguts per ser els Dioscurs, nom que van rebre a causa de ser els fills de Leda en contacte amb Júpiter, ja que aquest li va transmetre part de la seva naturalesa. Posteriorment, Leda va ser divinitzada per Nèmesis, filla de la nit i deessa del càstig.

PERSONATGES

ADONIS: Jove i caçador d'extremada bellesa d'origen siri. Fill del rei de Xipre.

AGENOR: Descendent de Júpiter. Rei de la ciutat fenícia de Tir. Espòs de Telefasa i pare de Cadme, Fènix, Cílix i Europa.

ALECTRIÓ: Alectrió era el jove preferit de Mart, encarregat de vigilar el palau de Venus mentre els amants és trobaven.

APOL·LO: Déu romà assimilat a Helios (déu grec). Déu del sol i la bellesa. Una de les principals divinitats olímpiques de la mitologia grecoromana.

ASTERIÓ: Rei de Creta i fill de Tèctam. Va casar-se amb Europa després de que aquesta hagués estat raptada per Júpiter, i va adoptar als seus fills: Minos, Sarpedó i Radamantis.

ATALANTA: Bella heroïna i atleta. Filla de Yas. Reconeguda per les seves habilitats de caça i la seva gran velocitat al córrer.

BOECI: Déu del riu Cefís. Espòs de la nimfa Liriope, amb la qual va tenir a Narcís.

CÀSTOR: Fill de Leda i Tindar. Forma part dels Dioscurs (fills de Leda amb Júpiter). Germà de Clitemnestra, Pòl·lux i Helena.

CIBELES: Deessa de la terra. Relacionada amb Gea. Personificació de la fertilitat, deessa de les cavernes i les muntanyes. Assimilada en alguns casos a Gea (deessa romana).

CLITEMNESTRA: Filla de Tindar i Leda. Germana de Pòl·lux, Helena i Càstor. Va casar-se amb l'heroi Agamenó, fill dels reis de Micenas.

CUPIDO: Assimilat a Eros (déu grec). Déu del desig amorós. Fill de Venus (deessa de l'amor i la bellesa) i Mart (déu de la guerra). Se'l representa sempre alat i armat amb un arc i fletxes.

ECO: Nimfa dels boscos, entorn a la qual s'han format llegendes explicatives de l'origen de l'eco.

EUROPA: Princesa fenícia, filla dels reis de Tir: Agenor i Telefasa. Va ser raptada per Júpiter, el qual va fer-li tres fills: Minos, Sarpedó i Radamantis. Es va casar amb Asterió.

GEA: Deessa que simbolitza la terra. Relacionada amb Cibeles. Va engendrar al Cel (Urà), amb el qual va engendrar també les primeres races divines: sis Titans, sis Titànides, tres Ciclops i tres Hecatonquirs.

HELENA: Esposa de Menelao i filla de Júpiter i Leda. Té per pare humà a Tindar, i per germans, als Dioscurs Càstor i Pòl·lux, i per germana a Clitemnestra.

HÈRCULES: (Hèracles pels grecs), Heroi més popular de la mitologia clàssica. Fill de Júpiter i Alcmena, una reina mortal.

HIPÒMENES: Heroi i caçador expert en emprendre reptes difícils. Fill d'Anfidamant i marit d'Atalanta.

JÚPITER: Déu romà assimilat a Zeus, déu grec. És el gran déu per excel·lència, el déu dels déus. Apareix com la divinitat del cel, la llum, el temps atmosfèric, el raig i el tro. Germà i espòs de Juno.

JUNO: Deessa romana assimilada a Hera, deessa grega. Germana i esposa de Júpiter, apareix com la divinitat del matrimoni i la reina dels déus. Simbolitza el cel lunar.

LEDA: Princesa i filla del rei Testi (rei de Tir). Va tenir fills amb Júpiter i Tindar: Helena, Clitemnestra, i els *Dioscurs*, Pòl·lux i Càstor.

LIRÍOPE: Nimfa d'aigües dolces. Esposa de Boeci (déu del riu Cefís) i mare de Narcís.

MART: Déu romà assimilat a Ares, déu grec. Déu de la guerra. Fill de Júpiter i Juno i amant de Venus. Una de les divinitats principals de la cultura grecolatina.

MINOS: Heroi i rei de Creta després d'Asterió (pare adoptiu). Fill d'Europa i Júpiter, i germà de Radamantis i Asterió.

NARCÍS: Jove d'una enorme bellesa que depreciava l'amor i només s'estimava a si mateix. Fill del déu Boeci i la nimfa Liríope.

NÈMESIS: Filla de la Nit. Experta en la venjança envers els homes arrogants.

NEPTÚ: Déu romà identificat amb Posidó, déu grec. Déu que regna sobre els mars i els oceans. Fill de Saturn i Rea i germà de Plutó i Júpiter.

PLUTÓ: Déu romà identificat amb Hades, déu grec. Déu de l'Infern i els morts. Fill de Saturn i Rea i germà de Júpiter i Neptú.

PÒL·LUX: Fill de Leda i Tindar. Forma part dels Dioscurs (fills de Leda amb Júpiter). Germà de Clitemnestra, Càstor i Helena.

RADAMANTIS: Heroi de Creta. Un dels tres fills atribuïts a Júpiter i Europa, i germà de Minos i Sarpedó. Junt amb aquests últims, va ser adoptat per Asterió, rei de Creta.

REA: Una de les Titànides. Filla de Gea i Urà. Esposa de Saturn amb el qual va compartir la sobirania de l'univers. Mare de Plutó, Neptú i Júpiter.

SARPEDÓ: Heroi de Creta. Fill d'Europa i Júpiter, i germà de Minos i Radamantis. Va ser adoptat i criat pel rei de Creta: Asterió.

SATURN: Cèlebre déu romà identificat amb Cronos, déu grec. És el déu del Temps i va ser el déu dels déus fins que el seu fill Júpiter el va destronar.

TELEFASA: Reina de la ciutat fenícia de Tir. Esposa d'Agenor i mare de Cadme, Cílix, Fènix i Europa.

TESTI: Rei de Pleuró i heroï d'Etòlia. Nét d'Agenor i pare de Leda.

TINDAR: Heroï i rei de Lacedemònia. Espòs de Leda i pare d'Helena, Clitemnestra i els Dioscurs, Càstor i Pòl·lux.

TIRÈSIES: Cèlebre vident cec, fill d'Everes i la nimfa Cariclo.

URÀ: Personificació del Cel. Fill i espòs de Gea, la Terra. Va tenir divuit fills amb Rea: sis Titans, sis Titànides, tres Ciclops i tres Hecatonquirs.

VENUS: Deessa romana identificada amb Afrodita, deessa grega. Deessa de l'amor i la bellesa. És una de les deesses principals de la cultura grecollatina.

VULCÀ: Déu romà assimilat a Hefest (déu grec). Déu del foc i els volcans i forjador de ferro, creador d'armes i armadures per a déus i herois. Fill de Júpiter i Juno i espòs de Venus.

PART PRÀCTICA

EVOLUCIÓ
DELS MITES
I
FITXES TÈCNIQUES
DE LES OBRES

En aquest apartat del treball s'exposa l'evolució cronològica de totes les obres escollides, dividides en els sis mites. L'últim mite però (Leda i el Cigne), se centra únicament en pintures avantguardistes, mostrant només, diferents representacions del mite en aquests petits períodes de finals del segle XIX i principis del XX.

Aquestes són les composicions de les quals s'ha precedit tot tipus d'informació (moviments, autors i mitologia) en tota la teoria anterior.

Totes les obres apareixen plantejades amb la seva fitxa tècnica. Dins de l'evolució pictòrica de cada mite, hi ha marcada una obra de color vermell:

Totes les obres marcades d'aquest color són les que apareixeran analitzades en profunditat posteriorment, les que s'explicaran a l'exposició oral del projecte i les que han estat visitades als museus.

VENUS I MART

Títol: Venus i Mart.
Autor: Sandro Botticelli.
Cronologia: 1483.
Tècnica: Tremp i oli sobre taula.
Mides: 69 x 173 cm.
Estil: Renaixentista.
Tema: Mitològic
Localització: National Gallery (Londres).

Títol: Venus, Mart i Cupido.
Autor: Peter Paul Rubens.
Cronologia: 1630.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 195,2 x 133 cm.
Estil: Barroc.
Tema: Mitològic.
Localització: Dulwich Picture Gallery (Regne Unit).

Títol: Mart i Venus.
Autor: Nicolas Poussin.
Cronologia: 1630.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 155 x 213,5 m.
Estil: Classicista.
Tema: Mitològic.
Localització: Museum of Fine Arts (Boston).

Títol: Mart desarmat per Venus i les Gràcies.
Autor: Jacques-Louis David.
Cronologia: 1824.
Tècnica: Oli sobre taula.
Mides: 308 x 265 cm.
Estil: Neoclàssic.
Tema: Mitològic.
Localització: Royal Museums of Fine Arts (Brussel·les).

VENUS I ADONIS

Títol: Venus i Adonis.
Autor: Ticià.
Cronologia: 1554.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 183 x 217 cm.
Estil: Renaixentista.
Tema: Mitològic.
Localització: Museo del Prado (Madrid).

Títol: Venus i Adonis.
Autor: Bartholomeus Spranger.
Cronologia: 1586.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 135 x 109 cm.
Estil: Manierista.
Tema: Mitològic.
Localització: Rijksmuseum (Amsterdam).

Títol: Venus i Adonis.
Autor: Peter Paul Rubens.
Cronologia: 1630.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 197 x 242 cm.
Estil: Barroc.
Tema: Mitològic.
Localització: Metropolitan Museum of Art (Nova York).

Títol: El despertar d'Adonis.
Autor: John William Waterhouse.
Cronologia: 1899.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 95 x 188 cm.
Estil: Prerafaelita.
Tema: Mitològic.
Localització: (Col·lecció privada).

NARCÍS

Títol: Narcís a la Font.
Autor: Giovanni Antonio Boltraffio.
Cronologia: 1500-1510.
Tècnica: Oli sobre taula.
Mides: 19 x 31 cm.
Estil: Renaixentista.
Tema: Mitològic.
Localització: Galleria degli Uffizi (Florència).

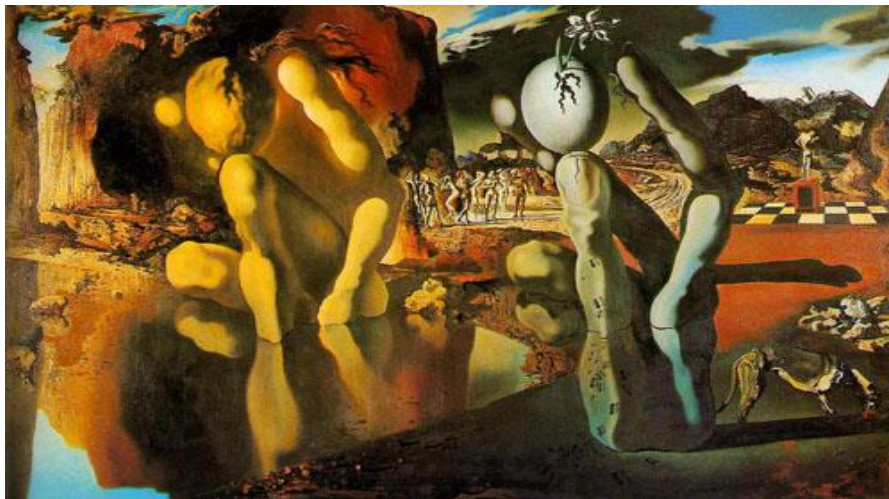
Títol: Narcís.
Autor: Caravaggio.
Cronologia: 1597-1599.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 110 x 92 cm.
Estil: Barroc.
Tema: Mitològic.
Localització: Galleria Nazionale d'Arte Antica (Roma).

Títol: Eco i Narcís.
Autor: Nicolas Poussin.
Cronologia: 1627-1628.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 74 x 100 cm.
Estil: Classicista.
Tema: Mitològic.
Localització: Musée du Louvre (París).

Títol: Eco i Narcís.
Autor: John William Waterhouse.
Cronologia: 1903.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 109 x 189 cm.
Estil: Prerafaelita.
Tema: Mitològic.
Localització: Walker Art Gallery (Liverpool).

Títol: Metamorfosis de Narcís.

Autor: Salvador Dalí.

Cronologia: 1937.

Tècnica: Oli sobre llenç.

Mides: 50 x 78 cm.

Estil: Surrealista.

Tema: Mitològic.

Localització: Tate Gallery (Londres).
--

EL RAPTE D'EUROPA

Títol: El Rapte d'Europa.
Autor: Ticià.
Cronologia: 1559-1562.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 185 x 205 cm.
Estil: Renaixentista.
Tema: Mitològic.
Localització: Isabella Stewart Gardner Museum (Boston).

Títol: El Rapte d'Europa.
Autor: Rembrandt.
Cronologia: 1632.
Tècnica: Oli sobre plató.
Mides: 62 x 77 cm.
Estil: Barroc.
Tema: Mitològic.
Localització: Jean Paul Getty Museum (Los Ángeles).

Títol: El Rapte d'Europa.
Autor: François Boucher.
Cronologia: 1747.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 80 x 92 cm.
Estil: Rococó.
Tema: Mitològic.
Localització: Musée du Louvre (París).

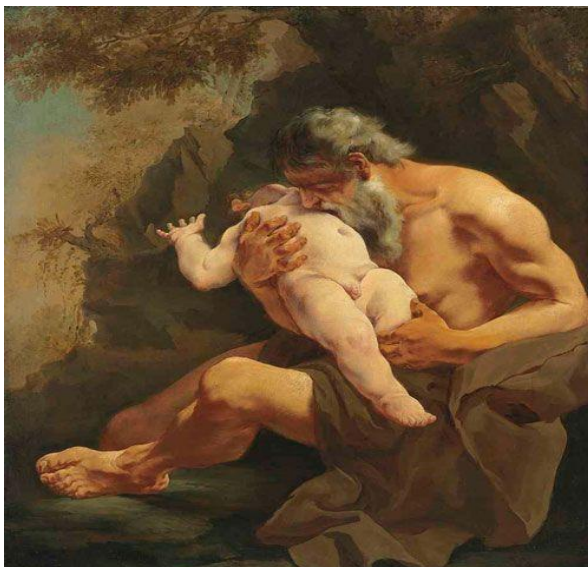
Títol: El Rapte d'Europa.
Autor: Pablo Picasso.
Cronologia:
Tècnica: Oli i carbó sobre llenç.
Mides: 70 x 52 cm.
Estil: Cubista.
Tema: Mitològic.
Localització: (Col·lecció privada).

SATURN

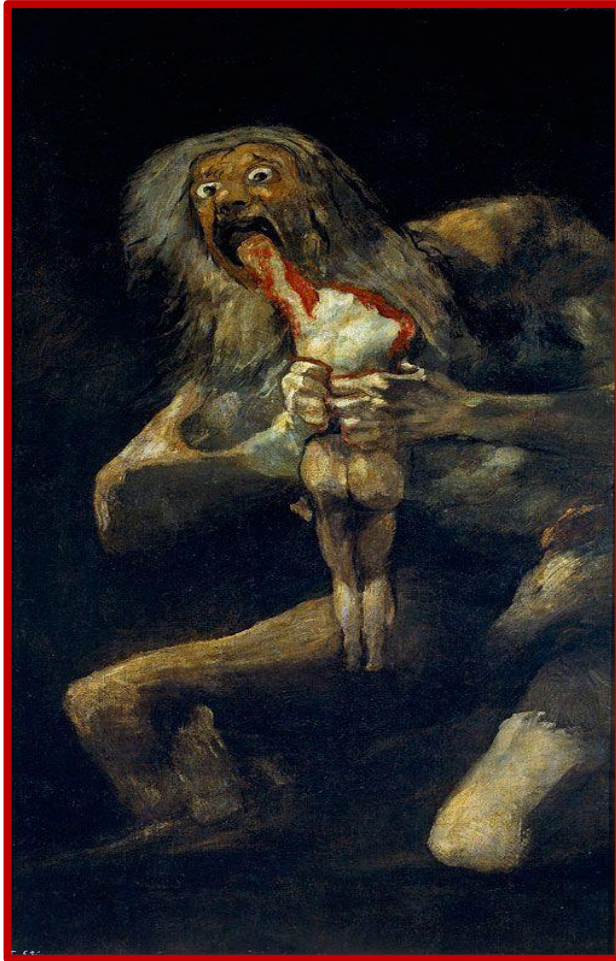
DEVORANT ALS SEUS FILLS

Títol: Saturn.
Autor: Peter Paul Rubens.
Cronologia: 1636.
Tècnica: Pintura a l'oli.
Mides: 180 x 87 cm.
Estil: Barroc.
Tema: Mitològic.
Localització: Museo del Prado (Madrid).

Títol: Saturn devorant al seu fill.
Autor: Giulia Lama.
Cronologia: 1735.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 90 x 75 cm.
Estil: Rococó.
Tema: Mitològic.
Localització: (Col·lecció privada).

Títol: Saturn devorant a un fill.
Autor: Francisco de Goya.
Cronologia: 1819-1823.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 146 x 83 cm.
Estil: Romàntic.
Tema: Mitològic.
Localització: Museo del Prado (Madrid).

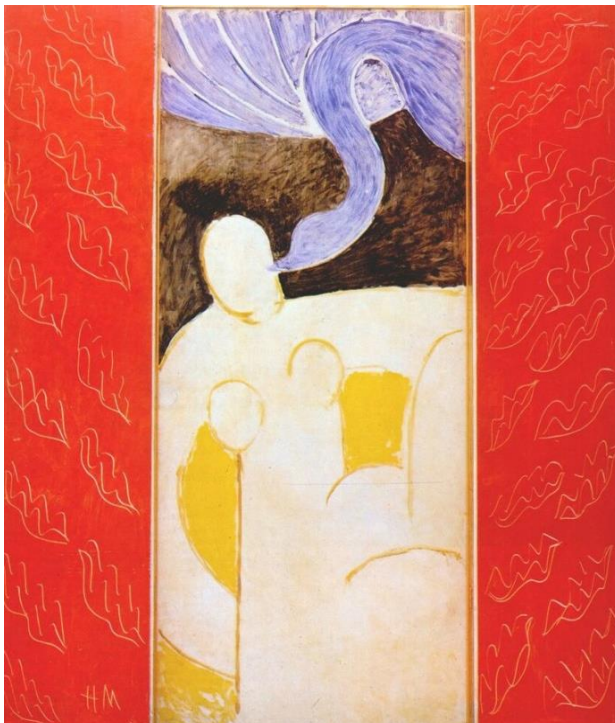

Títol: Premonició de la Guerra Civil. (Obra de Goya anterior com a font d'inspiració).
Autor: Salvador Dalí.
Cronologia: 1935.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 100 x 99 cm.
Estil: Surrealista.
Tema: Mitològic.
Localització: Museu d'Art de Filadèlfia (Filadèlfia).

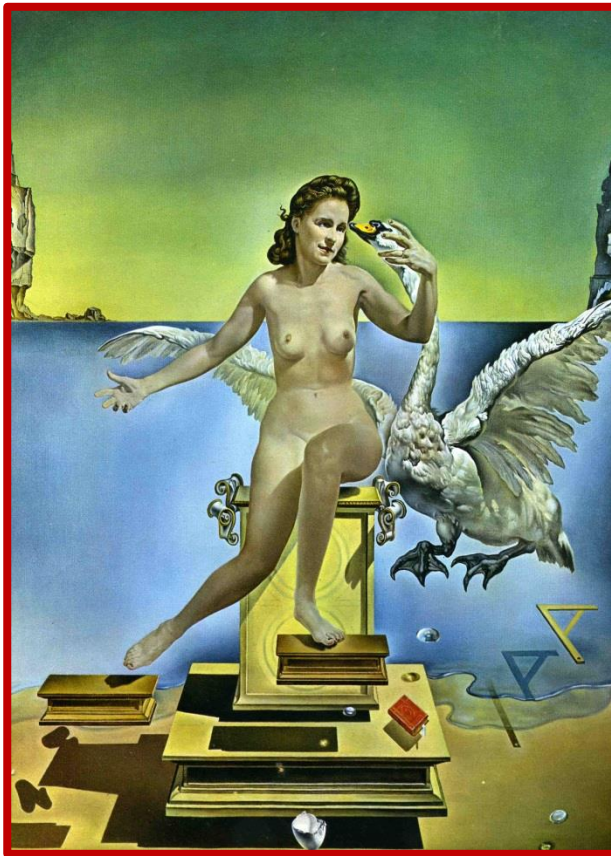
LEDA I EL CIGNE

Títol: Leda amb Cigne.
Autor: Paul Cézanne.
Cronologia: 1880-1882.
Tècnica: Oli sobre llenç.
Mides: 58 x 75 cm.
Estil: Postimpressionista.
Tema: Mitològic.
Localització: Barnes Foundation, Lincoln University (Filadèlfia).

Títol: Leda i el Cigne.
Autor: Henri Matisse.
Cronologia: 1944 – 1946.
Tècnica: Oli sobre fusta.
Mides: 95 x 75 cm.
Estil: Fauvista.
Tema: Mitològic.
Localització: (Col·lecció privada).

Títol: Leda Atòmica.

Autor: Salvador Dalí.

Cronologia: 1949.

Tècnica: Oli sobre llenç.

Mides: 61 x 45 cm.

Estil: Surrealista.

Tema: Mitològic.

Localització: Fundació Gala-Salvador Dalí (Figueres).

ANÀLISI

Aquest últim apartat del treball consta de l'anàlisi formal de les obres escollides i visitades als museus (marcades de color vermell en l'apartat anterior). Aquesta selecció està muntada de manera que es pot veure una evolució cronològica de la pintura tot i que els mites siguin diferents.

VENUS I MART

Sandro Botticelli tracta aquesta composició renaixentista amb formes refinades i harmòniques juntament amb una perspectiva perfectament aconseguida en tot el conjunt, disposant els personatges en diferents plànols amb un fons en el que s'anteposen a la llunyania de les muntanyes.

La composició segueix els paràmetres renaixentistes de l'equilibri i l'elegància. Els protagonistes reflecteixen un clar ideal de bellesa amb uns rostres que formen una perfecta horitzontalitat junt amb els sàtirs trapelles, els cossos dels quals s'inclinen per no escapar-se de la composició.

L'autor representa aquesta famosa escena mitològica amb un fort significat simbòlic. Una arbreda de murtes, l'arbre de Venus, forma el teló de fons per als dos déus que estan tombats, l'un davant de l'altre en un prat.

Venus, deessa de l'amor i la bellesa, apareix estesa al terra juntament amb Mart, déu de la guerra, que ha caigut derrotat davant la gràcia i la bellesa de la deessa: l'escena representa el triomf de l'amor i el pensament sobre la guerra i la discòrdia.

La deessa vigila i observa al déu Mart i es mostra més incorporada, en posició dominant amb un lleuger somriure que ens anuncia la seva victòria envers la guerra, representada pel déu. Al voltant dels amants, uns petits sàtirs juguen divertint-se amb l'armadura del déu, intentant-lo despertar del seu somni profund. Tot i així, no aconsegueixen despertar-lo. La debilitat de Mart també es fa patent amb aquest fet, en que els sàtirs mostren les armes com si fossin joguines inofensives.

Venus apareix totalment vestida amb un bell vestit blanc renaixentista que remarca sinuosament les seves corbes. Cintes daurades i un fermall de perles sobre el seu pit adornen la blanca túnica de la deessa, mostrant el fermall com a símbol de castedat. Del seu cabell pentinat i recollit s'escapen alguns rinxols que cauen amb suavitat i li emmarquen el serè i delicat rostre.

Mart en canvi, apareix despentinat i pràcticament nu, simbolitzant la fragilitat en front la deessa; la seva nuesa es coberta únicament per un petit drap estès sobre els genitals.

La línia predomina per sobre del color. L'artista defineix els contorns amb una línia negra, ferma i sinuosa. La força expressiva de les línies de Botticelli es reflexa en els rostres dels personatges, molt gesticulats, excepte el de la deessa, que intenta guardar les bones formes mentre deixa anar un lleuger somriure. La qualitat del dibuix de l'autor és d'una bellesa i un nivell inimaginables. Aquesta bellesa amb la que l'artista plasma cada detall fa que l'espectador descobreixi novetats a cada cop d'ull.

El colors càlids, harmoniosos i ben estesos, abasten una gran gamma cromàtica, allunyant-se però, dels colors cridaners o dels forts contrastos cromàtics. El conjunt de l'obra reflecteix una gran suavitat, finor, delicadesa i dolçor, que connecta molt bé amb la idea de l'amor, un amor que ha derrotat a la violència.

VENUS I ADONIS

Spranger plasma perfectament l'estil manierista en aquesta escena del mite de Venus i Adonis en que la deessa no vol deixar que els seu estimat marxi a la caça per por que sigui perjudicat pels lleons, Hipòmenes i Atalanta.

Aquesta refinada composició reflecteix la llibertat creadora i innovadora de l'artista, el qual reproduceix el mite clàssic allunyant els canons establerts a la vegada que reptant la perspectiva i les proporcions.

Com a gran mestre del Manierisme de la seva època, Spranger presenta en aquesta composició una espècie de gir enfront l'harmonia i l'equilibri renaixentistes.

En aquest quadre es desafien els elements fins al punt que el paisatge de fons és poc visible i transmet una sensació d'evasió.

Els cossos dels personatges apareixen força artificials i distorsionats (fet molt característic del Manierisme pictòric), amb els cossos allargats, els braços accentuats i els caps petits. Cal destacar sobretot el braç i el cap de Venus, que apareix molt disminuït en comparació al seu cos.

Tot i això, aquestes distorsions de la realitat donen una certa elegància a la composició, la qual engloba un conjunt força decoratiu.

Apareixen certs personatges i elements importants com Cupido, fill de Venus, que té recels i enveja d'Adonis per haver conquistat per accident a la seva mare. Un símbol a destacar és el gos que segueix a Adonis, el qual simbolitza la caça.

Venus apareix quasi nua, mostrant-se sensual i seductora envers Adonis, del qual està bojament enamorada. Adonis en canvi, apareix amb unes vestimentes poc usuals en un caçador salvatge, tal com és representat en el mite clàssic. Això és degut a que l'artista pintava per a Rodolf II d'Habsburg, el seu Mecenès, al qual li agradaven molt les ciències, i amb elles, les combinacions. És creu que és per aquesta raó que Spranger experimenta d'aquesta manera amb el vestuari d'Adonis.

El conjunt de l'obra transmet un erotisme refinat i sensual, acompanyat d'uns personatges amb cossos serpentejants i energètics, que reflecteixen i compleixen fidelment les característiques de l'art manierista.

NARCÍS

Caravaggio emprà una composició senzilla per plasmar el famós mite del Narcís. En aquesta obra barroca apareix representada l'escena del moment en que Narcís s'observa anhelosament reflectit en l'aigua per primera vegada.

El format vertical del llenç permet crear a l'autor una imatge gairebé perfectament doble. L'estany divideix el quadre en dos com a frontera entre la realitat i la il·lusió, i entre la vida i la mort: la contemplació de la seva bellesa porten al jove a la perdició.

En la meitat superior, es descriu amb el cos del jove una figura geomètrica rectangular quasi perfecta, amb un arc de llum constituït pels seus braços, coll i rostre, equilibrat amb el flaix central del genoll. El jove apareix absolutament plegat sobre ell mateix, fins i tot sembla que té un pes a l'esquena que el fa flexionar-se, aquest fet contrasta

amb la lleugeresa i elegància del subjecte. La meitat inferior correspon amb harmonia del reflex del jove, més atenuat i perdut en l'estany, significant la superficialitat de la bellesa física, no més estable que el reflex trèmol de la superfície de l'aigua.

L'autor representa la figura del jove amb una gran dimensió que sembla desbordar els propis límits del quadre. Aquesta tècnica proporciona una gran proximitat al personatge així com un aspecte espontani. Les figures de Caravaggio solen tenir mides gairebé reals, cosa que contribueix més encara en la sensació de proximitat.

La gamma cromàtica és sobretot càlida, tot i que destaquen el blanc i el verd de la roba. En aquesta composició s'hi aprecia un distingit clar-obscur: la llum del jove Narcís es contraposa a l'ambient completament obscur del fons.

Caravaggio és un dels grans mestres del clar-obscur i el tenebrisme que pren relleu a Giotto. És capaç de crear atmosferes molt intrigants, com veiem en aquesta obra, on no s'acaben de veure amb claredat els perfils dels elements representats. Tot queda pres dins d'una imatge harmònica encara que trencada per l'agressiva llum blanca.

L'escena està descarregada de tot allò innecessari: no hi apareixen ni nimfes, ni paisatges o altres elements...Narcís està sol en mig de la foscor amb la única companyia de la seva pròpia imatge reflectida en l'estany.

L'obra no recrea un temps històric, la vestimenta de Narcís equival a la de l'època del pintor (finals de segle XVI). El treball de la roba és molt interessant, sobretot els plecs de les mànigues. El jove és presentat amb un elegant i decorat gipó d'àmplies mànigues i uns pantalons verds maragda.

A través d'aquest mite i aquest quadre amb una imatge tant simple, directa i propera, Caravaggio ens porta a reflexionar sobre temes complexos i fonamentals per l'ésser humà molt recurrents en l'època Barroca: la bellesa i la seva contemplació, allò real i la il·lusió i la vida i la mort.

EL RAPTE D'EUROPA

Aquesta composició d'estil Rococó de François Boucher representa l'escena del Rapte d'Europa en que aquesta última està sent seduïda pel toro blanc (Júpiter metamorfosat).

L'escena de l'obra se situa a la vora del mar, moments abans del rapte i està constituïda per diversos personatges, entre ells: El toro o Júpiter, companyes d'Europa i els Putti (figures de nens alats en forma de Cupido o querubí).

A l'eix central de la composició tenim clarament a la protagonista del mite: Europa, ressaltada amb unes tonalitats més clares que la resta. A aquest personatge se'l relaciona amb Madame de Pompadour (Mecenes de Boucher), pel seu físic.

Si ens fixem en el toro (Júpiter camuflat) es mostra dòcil, amb les peülles juntes i amb les banyes molt polides, donant senyal de tranquil·litat per tapar la seva identitat real. Tot i això, la bèstia es llepa el morro sensualment mostrant les seves verdaderes intencions.

Els Putti volen al voltant de la resta dels personatges subjectant un vel de casament, l'element atribuït a Europa per part d'Ovidi.

Els cossos dels personatges apareixen en gran part nuus, nacrats i delicats, blancs i brillants, especialment el d'Europa i els Àngels. Els colors i la llum de la composició apareixen també clars, al servei de l'exuberància decorativa de l'època.

L'obra reflecteix un esperit bucòlic i pastoral idealitzant aquest únic moment de pau i felicitat del mite.

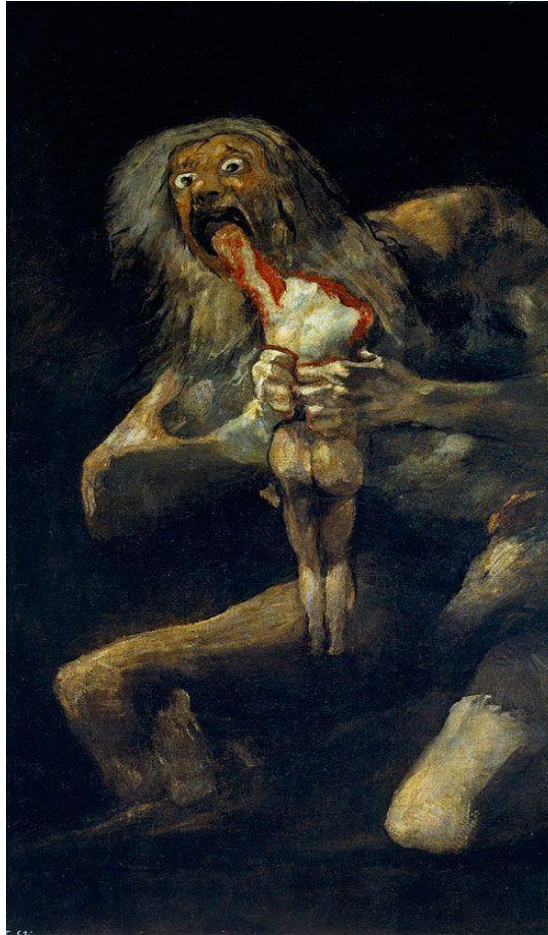
Boucher substitueix la fidel realitat de l'època del Barroc i ens representa l'escena de l'obra amb una luxúria i pompa molt típiques del Rococó, que recordem que es tracta d'un art aristocràtic generalment.

D'aquesta manera, l'artista reproduceix el mite clàssic des del punt de vista de la seva època, representant als personatges amb roba pertanyent al vestuari operístic del segle XIII. L'únic element o detall parcialment clàssic són les sandàlies d'Europa, que fan al·lusió als orígens del mite.

El conjunt de l'obra mostra una sincera i clara inclinació per disfressar la realitat amb una idealització i decoració molt representativa de l'art Rococó, l'art elitista per excel·lència del segle XVIII.

SATURN

DEVORANT ALS SEUS FILLS

Goya, pintor del Romanticisme, plasma l'escena (Saturn devorant als seus fills) del mite de La Creació en una de les seves anomenades "Pintures Negres", amb deformitat i un gran dramatisme.

En un fons obscur, apareix en primer pla el cos sencer, deformat i desdibuixat de Saturn. Goya representa al déu com un verdader monstre amb uns ulls sortits i turmentats, bojós d'ira.

El fill devorat, amb un cos adult ocupa el centre de la composició, que juntament amb les cames distorsionades del déu, forma un clarobscur extraordinàriament contrastat en un vuit de fons immaterial.

Goya emprava una gamma cromàtica de blancs i negres, aplicada en taques de color gruixudes, només trencada per l'ocre de les carnacions i la flama en blanc i vermell de la sang i la carn viva del fill.

Es tracta d'una obra cruel, plena de dramatisme i destrucció, vista clarament en certs punts: la boca del déu estripant la carn del seu propi fill, les taques de sang que regalimen pel seu cos i la massa deformada del cos sagnant del fill.

L'artista ens transmet al temps (Saturn), com un terrible animal que ens devora. Aquesta escena mitològica deixa veure una melancòlica imatge de la brevetat de la vida per part de Goya, que ja de gran, vol reflectir la nostàlgia pel temps passat. L'acte del déu de menjar-se al seu fill, també observat des d'un punt de vista psicoanalític, s'ha vist com una figuració de la impotència sexual.

Les formes monstruoses de l'obra, mostren la visió més obscura i pessimista de l'ésser humà. Aquesta necessitat que té l'autor de representar aquesta maldat, és fruit de la seva experiència durant la Guerra de la Independència contra els francesos.

En aquest tipus de composicions, Goya es mostra com un pintor revolucionari allunyat de qualsevol academicisme, que prescindeix del dibuix substituint-lo per grans taques de pintura.

Aquest llenç simbolitza un dels punts de partida i prefiguració de l'expressionisme modern, trencant les normes establertes i qualificant a Goya com a precursor d'aquest moviment.

LEDA I EL CIGNE

Aquesta composició surrealista atribuïda a Dalí reflecteix un dels mites més sexuals amb trets de bestialisme i violació de la mitologia grecolatina. Dalí representa l'escena de la seducció del cigne (Júpiter metamorfosat) a Leda, just abans de violar-la per saciar el seu desig sexual.

L'obra mostra una capacitat de concentració indubtable per part de l'autor, tant pel detallisme com pel realisme gairebé fotogràfic de les formes.

L'estructura del quadre és excel·lent: Dalí va haver de passar mesos d'estudi amb un matemàtic per poder aconseguir les perfectes proporcions.

Una matemàtica línia de l'horitzó divideix el quadre en dos. Al fons, es presenta un auster paisatge de roques i congostos definit amb tanta precisió que sembla estar format per estructures metàl·liques. En primer terme en canvi, regna tot allò sensual. Leda manté la mirada cap al cigne acariciant-lo amb la mà esquerra. L'animal s'apropa per poder besar-la.

El cos pletòric de Gala (la dona de l'autor que representa a Leda) té unes corbes semblants a les del cigne. Aquest últim, amb el coll allargat fa pensar en formes fàl·liques molt evidents.

El centre d'atenció de l'obra és Gala, el cos classicista de la qual ocupa l'eix central de la composició i s'inscriu en un cercle de formes geomètriques.

La protagonista es troba asseguda en un pedestal flotant que a la vegada flota sobre altres esglaons flotants més petits. L'obra desenvolupa indagacions de l'artista sobre l'estructura de la naturalesa dels objectes, no hi ha cap element o objecte que entri en contacte amb un altre; amb això, Dalí intenta fer al·lusió a la teoria atòmica (d'aquí el nom de l'obra: Leda Atòmica).

L'ombra és una qualitat innata dels objectes que revela la seva existència, però en aquest cas, és utilitzada en contra per provocar una sensació de dubte, sobre tot respecte el mar, que sembla levitar per sobre del terra.

Entre els objectes trobem: els pedestals, una esquadra de fusta, un llibre vermell (podria tractar-se de la Bíblia), i diverses gotes d'aigua. Per últim trobem l'element més important pel pintor: la closca d'ou, que simbolitza la vida i es relaciona amb el mite clàssic, en que el fruit de la unió de Leda i el cigne seran els ous dels quals naixeran els bessons.

Finalment, Dalí es relaciona simbòlicament amb Castor i Pòl·lux (els bessons divins nascut dels ous de Leda) com ànimes bessones, al igual que ell i la seva esposa Gala.

CONCLUSIÓ

Puc afirmar que aquest treball ha anat evolucionant i canviant constantment durant la seva confecció. Vaig donar inici al projecte fent la selecció d'obres de cadascun dels sis mites, treballant a la vegada la seva transversalitat en l'Edat Moderna i Contemporània. Totes les obres triades són la base del treball, ja que tota la teoria del projecte gira entorn a aquestes. Considero que aquest inici ha estat una de les parts més complicades a la qual vaig dedicar molt de temps, a causa de la dificultat de lligar i quadrar bé obres del mateix mite en diferents estils i períodes de forma cronològica.

Quan vaig acabar la selecció, vaig començar a desenvolupar la teoria: els moviments, els autors, els mites... tot en relació a les obres inicials. En total, vaig fer un recull de 23 obres dividides en sis mites.

Al començar els viatges i les visites als museus, alguns plans es van torçar: al Museu del Louvre de París em vaig trobar que l'obra que buscava la tenien en una exposició privada encara no inaugurada, i al Rijksmuseum d'Amsterdam em van comunicar que l'obra que m'interessava la tenien en dipòsit. Davant d'aquestes situacions, no em va quedar un altre remei que cercar en els mateixos museus, obres semblants a les que buscava inicialment (mateix estil, mateix període, mateixa temàtica mitològica...). Per sort, vaig aconseguir posar remei als problemes. Vaig haver de canviar però, parts de la teoria i refer algunes de les seleccions de les obres juntament amb les evolucions.

Tot i els imprevistos i obstacles apareguts durant la recerca, el treball va seguir endavant desembocant amb un final que ha superat les meves expectatives: estic molt orgullós i satisfet amb la feina feta i puc assegurar que els meus objectius han quedat totalment assolits.

He dut a terme un estudi transversal de moviments artístics i artistes de la història de l'art de les edats Moderna i Contemporània, observant les diferències entre cada corrent artístic, cosa que m'ha permès analitzar i interpretar amb facilitat les obres escollides, a la vegada que he pogut observar i identificar visualment els estils reflectits en la tria de composicions.

A part, he comprès que la mitologia clàssica de fa milers d'anys, ha tingut una importància i una influència monumental en l'art posterior. La mitologia s'ha representat segle rere segle durant les edats Moderna i Contemporània. S'ha interpretat però, de maneres diferents a cada període. Tot i això, en totes aquestes etapes de la història de l'art, la mitologia ha resultat un mirall perfecte per reflectir algunes de les actituds humanes més freqüents. Aquestes creences clàssiques han resultat inclús un ideal en diverses èpoques. Els mites també han estat un gran motor de reivindicació en moltes èpoques de conflicte. En definitiva, la mitologia ha estat un conjunt vigent i efectiu en totes les èpoques de la història, sent utilitzada de moltes formes diferents.

No vull pensar que aquí es tanca cap porta, tot el contrari, crec que aquest projecte de recerca me n'ha obert moltes, i confio en la seva continuïtat en els meus coneixements. El treball m'ha enriquit en diversos aspectes, tant culturals com personals, i m'ha proporcionat eines i referents que em serviran de gran ajuda i utilitat en el meu futur acadèmic i professional.

BIBLIOGRAFIA

- Carvalho De Magalhães, Roberto. *El Pequeño Gran Libro de la Mitología*. Ed. Robinbook, 2006. ISBN: 11000000572482.
- Rogelio Buendía, José. *Las Claves del Arte Manierista*. Ed: Planeta, 1990. ISBN: 1208813287.
- Bazin, Germain. *Barroco y Rococó*. Ed. Destino, 1992. ISBN: 1260467732.
- I. Aghion, C. Barbillon i F. Lissarrague. *Héroes y Dioses de la Antigüedad*. Ed. Alianza, 1997. ISBN: 1216063155.
- *Libro del Arte*. Ed. Jaimes Libros, 1975. ISBN: 8470910779.
- Pierre Grimal. *Diccionario de Mitología Griega y Romana*. Ed. Paidós, 1981. ISBN: 8475090532.
- A.Fernández, E.Barnechea, J.Haro. *Historia del Arte*. Ed. Vicens-Vives, 1979. ISBN: 8431617802.
- *Guía Visual de Pintura y Arquitectura*. Ed. Aguilar-El País, 1997. ISBN: 304281997.
- Ovidi. *Metamorfosis* (Clàssics Adaptats). Ed. Vicens-Vives, 2010. ISBN : 9788431696962.

WEBGRAFIA

- <http://www.artespana.com/renacimiento.htm>
- http://www.educacion.gob.es/exterior/centros/severoochoa/es/departamentos/historia/material_julia/Arte_renacimiento.pdf
- <http://boj.pntic.mec.es/~aalamill/renacimiento.htm>
- <http://www.cult.gva.es/mbav/data/es0402.htm>
- <http://www.cult.gva.es/mbav/data/es0403.htm>
- <http://sobrehistoria.com/todo-sobre-el-barroco/>
- <http://www.artespana.com/arterococo.htm>
- <http://www.spanisharts.com/history/rococo/rococo.html>
- <http://www.tam.itesm.mx/art/rococo/erococ01.htm>
- <http://www.artespana.com/manierismo.htm>
- <http://roble.pntic.mec.es/msanto1/lengua/2neoclas.htm>
- <https://artemedio.wordpress.com/el-neoclasicismo/>
- <http://www.artespana.com/neoclasicismo.htm>
- <http://josantonius.blogspot.com.es/2011/01/la-pintura-en-el-neoclasicismo.html>

- <http://roble.pntic.mec.es/msanto1/lengua/2romanti.htm>
- <http://www.arteespana.com/pinturaromantica.htm>
- <http://es.slideshare.net/tomperez/pintura-del-romanticismo>
- <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0134323.xml>
- <http://glossaris.servidor-alicante.com/moviments-artistics/prerafaelisme>
- <http://www.musee-orsay.fr/es/colecciones/titulares/actualites/el-prerrafaelismo.html>
- <http://www.todocuadros.es/estilos-arte/prerrafaelismo/>
- <https://www.ecured.cu/Vanguardismo>
- <https://jathna.wordpress.com/2009/11/01/pintura-vanguardista/>
- <http://www.xtec.cat/~malons22/personal/avantguardes.htm>
- <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0080064.xml>
- <http://www.biografiasyvidas.com/biografia/b/botticelli.htm>
- <http://www.biografiasyvidas.com/biografia/s/spranger.htm>
- <http://roble.pntic.mec.es/~llopezfi/Html/salvador.htm>
- <http://www.biografiasyvidas.com/monografia/goya/>
- <http://historiaybiografias.com/tiziano/>

- <http://www.biografiasyvidas.com/biografia/m/matisse.htm>
- <http://www.buscabiografias.com/biografia/verDetalle/1890/Francisco%20de%20Goya%20y%20Lucientes>
- <http://www.biografiasyvidas.com/biografia/b/boucher.htm>
- <http://www.artehistoria.com/v2/obras/1505.htm>
- <http://arte.laguia2000.com/pintura/venus-y-marte-botticelli>
- http://www.xtec.cat/~salonso/venus_i_adonis.htm
- <http://mitosyleyendascr.com/mitologia-griega/narciso/>
- <https://glifico.wordpress.com/2009/11/27/entrando-en-materia-narciso-de-caravaggio/>
- http://mitosyleyendascr.com/mitologia-griega/origen_del_universo/
- <http://www.biografiasyvidas.com/monografia/goya/cuadros26.htm>
- <http://blogartehistoria.blogspot.com.es/2009/05/comentario-saturno-devorando-sus-hijos.html#!/2009/05/comentario-saturno-devorando-sus-hijos.html>
- <http://surrealismoartistico.blogspot.com.es/2014/03/analisis-de-leda-atmica.html>
- <http://sobregrecia.com/2010/01/12/el-mito-de-leda-y-el-cisne/>